

Διπλωματική εργασία

**<<Ο ρόλος και η ευθύνη του εσωτερικού ελέγχου
στην πρόληψη και ανίχνευση οικονομικών αματιών –
Η περίπτωση των ελληνικών επιχειρήσεων>>**

Του

ΠΑΝΤΑΖΗ ΧΡΗΣΤΟΥ

Επιβλέπων Καθηγητής: Δρογαλάς Γεώργιος

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος
ειδίκευσης στη Φορολογική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση Στρατηγικών
Αποφάσεων

Θεσσαλονίκη,

Φεβρουάριος 2020

**Αφιερώνεται
στους γονείς μου
για την συμπαράστασή τους**

Ευχαριστίες

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή κύριο Γεώργιο Δρογαλά, Επίκουρο Καθηγητή στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για τη σημαντική καθοδήγηση και υποστήριξη σε όλη τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλο το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Φορολογική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση Στρατηγικών Αποφάσεων.

Επιπρόσθετα, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους συμμετείχαν στην έρευνα με προθυμία και συνέβαλλαν στην ολοκλήρωσή της.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την αμέριστη συμπαράσταση σε όλη τη διάρκεια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Φορολογική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση Στρατηγικών Αποφάσεων.

Πίνακας περιεχομένων

Ευχαριστίες.....	3
Πίνακας Πινάκων	6
Πίνακας Γραφημάτων.....	8
Περίληψη.....	9
Abstract	10
Εισαγωγή – Αναγκαιότητα – Σκοπός – Διάρθρωση εργασίας.....	11
Εισαγωγή.....	11
Αναγκαιότητα Διπλωματικής Εργασίας.....	11
Συνεισφορά Διπλωματικής Εργασίας.....	12
Σκοπός Διπλωματικής Εργασίας.....	12
Διάρθρωση Διπλωματικής Εργασίας.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	14
1.1 Εισαγωγή.....	14
1.2 Εννοιολογικό Πλαίσιο Οικονομικής Απάτης.....	14
1.3 Είδη Απάτης.....	15
1.4 Εννοιολογικό Πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΩΝ.....	17
2.1 Εισαγωγή.....	17
2.2 Επισκόπηση Ερευνών και Ερευνητικές Υποθέσεις.....	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	22
3.1 Εισαγωγή.....	22
3.2 Ερωτηματολόγιο Έρευνας.....	22
3.3 Μέθοδοι Στατιστικής Ανάλυσης και Μεταβλητές.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	26
4.1 Εισαγωγή.....	26
4.2 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Περιγραφικής Στατιστικής.....	26
4.3 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Αξιολογίας Κλίμακας.....	53
4.4 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ανάλυσης Συσχετίσεων.....	54

4.5 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ανάλυσης Παλινδρόμησης	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ	
ΕΡΕΥΝΑ.....	58
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	61
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία	61
Ελληνική Βιβλιογραφία.....	65
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	66

Πίνακας Πινάκων

Πίνακας 1: Πίνακας Μεταβλητών.....	25
Πίνακας 2: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 1.....	26
Πίνακας 3: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 2.....	28
Πίνακας 4: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 3.....	29
Πίνακας 5: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 4.....	30
Πίνακας 6: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 5.....	31
Πίνακας 7: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 6.....	32
Πίνακας 8: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 7.....	33
Πίνακας 9: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 8.....	34
Πίνακας 10: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής Τμήμα Β (ερωτήσεις 5-8).....	35
Πίνακας 11: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 9.....	36
Πίνακας 12: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 10.....	37
Πίνακας 13: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 11.....	38
Πίνακας 14: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής Τμήμα Γ (ερωτήσεις 9-11).....	39
Πίνακας 15: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 12.....	40
Πίνακας 16: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 13.....	41
Πίνακας 17: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 14.....	42
Πίνακας 18: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής Τμήμα Δ (ερωτήσεις 12-14).....	43
Πίνακας 19: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 15.....	44
Πίνακας 20: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 16.....	45
Πίνακας 21: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 17.....	46
Πίνακας 22: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 18.....	47
Πίνακας 23: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής Τμήμα Ε (ερωτήσεις 15-18).....	48

Πίνακας 24: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 19.....	49
Πίνακας 25: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 20.....	50
Πίνακας 26: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 21.....	51
Πίνακας 27: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής Τμήμα ΣΤ (ερωτήσεις 19-21).....	52
Πίνακας 28: Αποτελέσματα Cronbach alpha.....	53
Πίνακας 29: Αποτελέσματα συσχετίσεων.....	54
Πίνακας 30: Πίνακας Anova.....	56
Πίνακας 31: Πίνακας Coefficients.....	56

Πίνακας Γραφημάτων

Γράφημα 1: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 1.....	27
Γράφημα 2: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 2.....	28
Γράφημα 3: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 3.....	29
Γράφημα 4: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 4.....	30
Γράφημα 5: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 5.....	31
Γράφημα 6: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 6.....	32
Γράφημα 7: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 7.....	33
Γράφημα 8: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 8.....	34
Γράφημα 9: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 9.....	36
Γράφημα 10: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 10.....	37
Γράφημα 11: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 11.....	38
Γράφημα 12: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 12.....	40
Γράφημα 13: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 13.....	41
Γράφημα 14: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 14.....	42
Γράφημα 15: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 15.....	44
Γράφημα 16: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 16.....	45
Γράφημα 17: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 17.....	46
Γράφημα 18: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 18.....	47
Γράφημα 19: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 19.....	49
Γράφημα 20: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 20.....	50
Γράφημα 21: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 21.....	51

Περίληψη

Στις μέρες μας η ύπαρξη οικονομικών απατών είναι ένα σοβαρό πρόβλημα που απασχολεί όλες τις επιχειρήσεις ανά τον κόσμο. Έτσι, την τελευταία δεκαετία ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι των σύγχρονων επιχειρήσεων αφού έχει την δυνατότητα να προλαμβάνει και να ανιχνεύει λάθη και σφάλματα που οδηγούν σε απάτη. Παρ' όλα αυτά, ο αριθμός των ερευνών που ασχολούνται με την επίδραση του εσωτερικού ελέγχου στην ανίχνευση και πρόληψη οικονομικών απατών στις ελληνικές επιχειρήσεις είναι περιορισμένος. Υπό αυτό το πρίσμα, σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αποτυπώσει την σχέση μεταξύ της αποτελεσματικότητας και συνεισφοράς του εσωτερικού ελέγχου με την ανίχνευση και πρόληψη απατών. Για τον σκοπό της έρευνας στάλθηκαν ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια σε μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις. Για την υλοποίηση της εμπειρικής έρευνας χρησιμοποιήθηκαν οι μέθοδοι της περιγραφικής στατιστικής, του ελέγχου της αξιοπιστίας κλίμακας, της ανάλυσης των συσχετίσεων και της πολλαπλής παλινδρόμησης. Τα αποτελέσματα της πολλαπλής παλινδρόμησης έδειξαν ότι η <<Ανίχνευση και πρόληψη απατών>> συσχετίζεται σε στατιστικά σημαντικό βαθμό με την <<Επάρκεια του τμήματος εσωτερικού ελέγχου>>, την <<Αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου>> και την <<Συνεισφορά του εσωτερικού ελέγχου>>.

Λέξεις – Κλειδιά: Απάτη, Ανίχνευση, Πρόληψη, Εσωτερικός έλεγχος, Εσωτερικοί ελεγκτές.

Abstract

Nowadays the existence of financial fraud is a serious problem that affects all companies around the world. Thus, in the last decade internal audit has become an integral part of modern business as it has the ability to prevent and detect errors that lead to fraud. However, the number of investigations dealing with the impact of internal audit on the detection and prevention of financial fraud in Greek companies is limited. In this light, the purpose of the present work is to illustrate the relationship between the effectiveness and contribution of internal audit to fraud detection and prevention. For the purpose of the survey, electronic questionnaires were sent to large Greek companies. Descriptive statistics, scale reliability testing, correlation analysis, and multiple regression were used to conduct the empirical research. The results of the multiple regression showed that "Detection and Prevention of fraud" was statistically significantly correlated with "Internal Audit Department Sufficiency", "Internal Audit Effectiveness", and "Internal Audit Contribution".

Keywords: Fraud, Detection, Prevention, Internal Audit, Internal Auditors.

Εισαγωγή – Αναγκαιότητα – Σκοπός – Διάρθρωση εργασίας

Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια τα περιστατικά οικονομικών απατών έχουν αυξηθεί ραγδαία με αποτέλεσμα η οικονομία στο σύνολο της να επηρεαστεί αρνητικά. Συγκεκριμένα, προκλήθηκαν τεράστιες οικονομικές απώλειες, η κοινωνική σταθερότητα εξασθένησε, απειλήθηκαν οι δημοκρατικές δομές και επιπρόσθετα χάθηκε η εμπιστοσύνη στο οικονομικό σύστημα και έτσι τέθηκαν σε κίνδυνο οι οικονομικοί και κοινωνικοί θεσμοί (Nicolescu, 2007). Στις μέρες μας, η απάτη θεωρείται ένας από τους πιο σημαντικούς κινδύνους που εκτίθεται μια επιχείρηση αφού έχει στενή σχέση με τον κίνδυνο αγοράς και τον πιστωτικό κίνδυνο (Munteanu et al., 2010). Η αντίδραση των επενδυτών στις υπέρογκες οικονομικές απώλειες είναι η επιβολή ανάπτυξης μηχανισμών καταπολέμησης της απάτης που επικεντρώνονται σε μέτρα για την πρόληψη της απάτης και την έγκαιρη ανίχνευσή της (Petrascu and Tieanu, 2014).

Βασικό μηχανισμό αποτελεί ο εσωτερικός έλεγχος του οποίου η χρήση είναι εξαιρετικά σημαντική για τις επιχειρήσεις. Ο έλεγχος της απάτης περιλαμβάνει διαδικασίες ελέγχου περιπτώσεων οικονομικού εγκλήματος όπως η υπεξαίρεση των περιουσιακών στοιχείων, η παραποίηση των οικονομικών στοιχείων, η δόλια μεταφορά ηλεκτρονικών κεφαλαίων και η απάτη σε επενδύσεις (Drogalas et al., 2017). Ο εσωτερικός έλεγχος πλέον είναι αναπόσπαστο μέρος των επιχειρήσεων αφού συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων ενός οργανισμού ακολουθώντας μια συστηματική προσέγγιση για την αξιολόγηση και την βελτίωση αποτελεσματικών διαδικασιών ελέγχου, διαχείρισης κινδύνου και διακυβέρνησης (El-Sayed Ebaid, 2011).

Αναγκαιότητα Διπλωματικής Εργασίας

Η ανάλυση της έννοιας της οικονομικής απάτης μέσα σε μία επιχείρηση αλλά και η ανάλυση του εσωτερικού ελέγχου ως εργαλείο πρόληψης και εντοπισμού της αποτελεί ερευνητικό αντικείμενο που προσελκύει το ενδιαφέρον πολλών μελετητών και ερευνητών.

Στην Ελλάδα όμως ο αριθμός των ερευνών που προσεγγίζει τον ρόλο και την συνεισφορά του εσωτερικού ελέγχου στην αντιμετώπιση των αματών είναι αρκετά μικρός. Έτσι, προκύπτει ιδιαίτερο ερευνητικό ενδιαφέρον για την πραγματοποίηση θεωρητικής και εμπειρικής έρευνας όσον αφορά τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει ο εσωτερικός έλεγχος στην ανίχνευση και πρόληψη των αματών στις ελληνικές επιχειρήσεις.

Συνεισφορά Διπλωματικής Εργασίας

Τα αποτελέσματα της παρούσας διπλωματικής εργασίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν από μελετητές, ερευνητές αλλά και από επιχειρηματίες ή στελέχη επιχειρήσεων με σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση των οικονομικών αματών.

Σκοπός Διπλωματικής Εργασίας

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η αποτύπωση της σχέσης της αποτελεσματικότητας και συνεισφοράς του εσωτερικού ελέγχου με την αντιμετώπιση των φαινομένων απάτης μέσω παράθεσης εννοιολογικών συσχετίσεων και εμπειρικών δεδομένων από τις ελληνικές επιχειρήσεις.

Διάρθρωση Διπλωματικής Εργασίας

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελείται από πέντε κεφάλαια. Στην αρχή παρουσιάζονται οι εισαγωγικές παρατηρήσεις, η αναγκαιότητα, η συνεισφορά, ο σκοπός και η διάρθρωση της εργασίας.

Το πρώτο κεφάλαιο περιέχει το θεωρητικό πλαίσιο της διπλωματικής εργασίας. Ειδικότερα, στην αρχή του πρώτου κεφαλαίου αναφέρεται το εννοιολογικό πλαίσιο της οικονομικής απάτης. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με το εννοιολογικό πλαίσιο του εσωτερικού ελέγχου.

Το δεύτερο κεφάλαιο το οποίο ονομάζεται <<Επισκόπηση βιβλιογραφίας>> περιέχει τις πιο σημαντικές ερευνητικές προσεγγίσεις σχετικά με τις μεταβλητές που

εξετάζονται στην παρούσα διπλωματική εργασία. Στο τέλος του κεφαλαίου παρουσιάζονται οι ερευνητικές υποθέσεις που προκύπτουν από την εμπειρική έρευνα.

Στο τρίτο κεφάλαιο το οποίο ονομάζεται <<Μεθοδολογία έρευνας>> αναλύονται αρχικά οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Στο τέλος του κεφαλαίου παρατίθενται οι μέθοδοι στατιστικής ανάλυσης και παρουσιάζονται η εξαρτημένη και οι ανεξάρτητες μεταβλητές της εμπειρικής έρευνας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο πραγματοποιείται μία παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Αρχικά παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής με την μορφή πινάκων και διαγραμμάτων. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την ανάλυση αξιοπιστίας, συσχετίσεων και παλινδρόμησης.

Η διπλωματική εργασία ολοκληρώνεται με το πέμπτο κεφάλαιο στο οποίο αναλύονται τα σημαντικότερα συμπεράσματα που προκύπτουν από την εμπειρική έρευνα. Τέλος, αναφέρονται οι περιορισμοί και διατυπώνονται προτάσεις για μελλοντικές έρευνες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1 Εισαγωγή

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο παρουσιάζεται η θεωρητική προσέγγιση της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Συγκεκριμένα στην αρχή αναφέρεται το εννοιολογικό πλαίσιο της οικονομικής απάτης, ενώ το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την ανάλυση του εννοιολογικού πλαισίου του εσωτερικού ελέγχου.

1.2 Εννοιολογικό Πλαίσιο Οικονομικής Απάτης

Τα τελευταία χρόνια μέσω της ανάπτυξης τεχνολογιών έχουν αυξηθεί σημαντικά τα περιστατικά οικονομικών απατών που εμφανίζονται σε όλες τις επιχειρήσεις ανά τον κόσμο, γεγονός που αποτελεί τεράστιο πρόβλημα για όλους αυτούς τους οργανισμούς. Έτσι η ανάλυση της έννοιας της απάτης είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Η απάτη μπορεί να οριστεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου ορίζουν την απάτη ως μια εκ προθέσεως πράξη ενός ή περισσοτέρων ανθρώπων μεταξύ της διοίκησης, των ατόμων που είναι υπεύθυνοι για την διακυβέρνηση, τους υπαλλήλους ή τρίτους, που συνεπάγεται τη χρήση δόλου για να αποκτήσει ένα άδικο ή παράνομο πλεονέκτημα (IASB, 2009).

Στο επιχειρηματικό περιβάλλον, η απάτη ορίζεται ως η εκ προθέσεως εξαπάτηση, η υπεξαίρεση των περιουσιακών στοιχείων μιας οντότητας ή η χειραγώγηση των οικονομικών δεδομένων της προς συμφέρον του δράστη (Hall, 2007). Ακόμη, η απάτη μπορεί να είναι ένα πολυδιάστατο έγκλημα που διαπράττεται από: 1) εταιρίες συμμορφωμένες με τον νόμο εναντίων ιδιωτών ή άλλων εταιριών, 2) οργανωμένους εγκληματίες κατά ιδιωτών ή άλλων εταιριών και 3) άτομα έναντι άλλων ατόμων ή οργανισμών (Croall, 2007). Τέλος, η απάτη συνεπάγεται την εσφαλμένη κατανομή των πόρων ή την διαστρεβλωμένη αναφορά της διαθεσιμότητας των πόρων, η οποία αντιτίθεται στα χαρακτηριστικά της συνετής διαχείρισης (Glover and Aono, 1995).

1.3 Είδη Απάτης

Μέσα σε ένα οργανισμό μπορούν να συμβούν δύο είδη οικονομικών απατών:

1) Προσωπική χρήση επιχειρηματικών πόρων και 2) ψευδής δήλωση των οικονομικών καταστάσεων του οργανισμού (Ozkul and Pamukcu, 2012). Επιπρόσθετα, υπάρχουν διάφοροι άλλοι τρόποι που οι εργαζόμενοι μπορούν να υποκινήσουν την απάτη μέσα σε μια οντότητα κάποιου από τους οποίους είναι:

- 1) Παραβίαση των τραπεζικών αρχείων
- 2) Δημιουργία πλασματικών χρεών και πραγματοποίηση πληρωμών για προσωπικό συμφέρον
- 3) Δημιουργία φανταστικών υπαλλήλων και υπεξαίρεση των μισθών τους
- 4) Απόκτηση αθέμιτων κερδών με αποτέλεσμα την παρουσίαση πλασματικής αξίας της επιχείρησης

1.4 Εννοιολογικό Πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου

Η ύπαρξη πολλών περιπτώσεων απατών αλλά και γενικότερα κινδύνων μέσα στις επιχειρήσεις έχει ως αποτέλεσμα η σημασία της εταιρικής διακυβέρνησης να αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο. Δεν είναι τυχαίο ότι οι οικονομικοί διευθυντές κατατάσσουν την διαχείριση κινδύνων ως ένα από τους σημαντικότερους στόχους τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι οργανισμοί να πιέζονται να εντοπίσουν όλους τους επιχειρηματικούς κινδύνους που αντιμετωπίζουν (Drogalas and Siopi, 2017). Έτσι, τα τελευταία χρόνια ο εσωτερικός έλεγχος έχει αποκτήσει εξαιρετικά σπουδαίο ρόλο μέσα στις εταιρίες και η ανάλυση της έννοιας του κρίνεται ιδιαίτερος σημαντική.

Τα τελευταία χρόνια παγκοσμίως, ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί δημοφιλές ερευνητικό πεδίο το οποίο απασχολεί πολλούς ερευνητές και μελετητές (Sancuk, 2007). Η πολύτιμη συνεισφορά του αποτυπώνεται από τον μεγάλο όγκο της σχετικής διεθνούς βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας καθώς και από το πλήθος των ορισμών που του έχουν αποδοθεί από τους ερευνητές (Δρογαλάς και συν, 2005). Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, ο εσωτερικός έλεγχος ορίζεται ως ανεξάρτητη δραστηριότητα που στοχεύει στην παροχή διαβεβαιώσεων και διαβουλεύσεων με

σκοπό την αύξηση και βελτίωση της προστιθέμενης αξίας στις λειτουργίες του οργανισμού (ΠΑ, 2004).

Σύμφωνα με τον (Boulescu, 2003) ο εσωτερικός έλεγχος αναφέρεται στην μόνιμη ανασκόπηση της οικονομικής δραστηριότητας μιας οντότητας. Αποτελεί ανεξάρτητη δραστηριότητα αξιολόγησης, για λογαριασμό της διοίκησης, της οικονομικής οντότητας η οποία περιλαμβάνει την εξέταση των οικονομικών, λογιστικών και λοιπών πράξεων που αφορούν τις υπηρεσίες στο σύνολό τους.

Τέλος ο (Παπαστάθης, 2003) διατύπωσε ένα ευρύτερο ορισμό που αναφέρει ότι ο εσωτερικός έλεγχος θεωρείται ως <<η υπηρεσία που στοχεύει στην αξιολόγηση της επάρκειας λειτουργίας του συστήματος εσωτερικών ελέγχων και προτείνει βελτιώσεις, όπου παρατηρούνται αδυναμίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΩΝ

2.1 Εισαγωγή

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο αναλύονται οι σημαντικότερες ερευνητικές προσεγγίσεις αναφορικά με το θέμα της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Έτσι αναλύονται έρευνες αναφορικά με την ανίχνευση και πρόληψη απατών, με την επάρκεια του τμήματος εσωτερικού ελέγχου, με την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου, με τη συνεισφορά του εσωτερικού ελέγχου και τέλος με τις ευθύνες και τα καθήκοντα των εσωτερικών ελεγκτών. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την παράθεση των ερευνητικών υποθέσεων της εμπειρικής έρευνας.

2.2 Επισκόπηση Ερευνών και Ερευνητικές Υποθέσεις

2.2.1 Ανίχνευση και Πρόληψη Απατών

Για όλες τις επιχειρήσεις και οργανισμούς ανά τον κόσμο η απάτη που προέρχεται από τους εργαζομένους αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα καθώς υπάρχουν πολλοί λόγοι και αρκετοί τρόποι με τους οποίους μπορούν να λειτουργήσουν για το δικό τους συμφέρον (Μαργέτης, 2018). Σύμφωνα με μία έρευνα της ACFE (2014) για την επαγγελματική απάτη και κατάχρηση, κάθε τυπικός οργανισμός έχει απώλειες 5% των ετήσιων εσόδων του κάθε χρόνο εξαιτίας απάτης των εργαζομένων. Έτσι, η πρόληψη και η ανίχνευση είναι ζωτικής σημασίας για την μείωση αυτής της απώλειας για κάθε οργανισμό.

Η απάτη στην περίπτωση της χρηματοοικονομικής λογιστικής αποτελεί σκόπιμη πράξη που έχει ως στόχο την παραπλάνηση των επενδυτών και πιστωτών, με την παραποίηση ή την παράλειψη των λογιστικών στοιχείων, γεγονός συνεπάγεται ανακριβείς οικονομικές καταστάσεις (Rezaee, 2005). Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής έχει καταγραφεί η μεγαλύτερη παραποίηση λογαριασμών και ο όρος που χρησιμοποιείται είναι η απάτη και ερμηνεύεται ως εσκεμμένη στρέβλωση των οικονομικών καταστάσεων (Spathis, 2002). Σύμφωνα με μελέτη των Button et al. (2015) σε επιχειρήσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο το κόστος που προκύπτει για την

αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν από τέτοιου είδους απάτες είναι υψηλότερο από το ποσό που κλάπηκε και αυτό αποτελεί μεγάλη ζημία για τον οργανισμό. Έτσι η ανίχνευση της απάτης διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στην διαχείριση της επιχείρησης.

Εκτός από την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων, ένας άλλος κίνδυνος που αντιμετωπίζουν οι εταιρίες είναι η λανθασμένη αποτίμηση των περιουσιακών τους στοιχείων (Gaganis and Zorounidis, 2008), αλλά και η υπεξαίρεση αυτών. Έτσι, οι οργανισμοί θα πρέπει να βρίσκουν τρόπους έτσι ώστε να αντιμετωπίζουν και αυτού του είδους τις απάτες.

Επιπρόσθετα, εκτός από την ανίχνευση, μια επιχείρηση μεγάλη ή μικρή είναι ζωτικής σημασίας να εφαρμόζει ένα σχέδιο πρόληψης των απατών. Σύμφωνα με έκθεση της ACFE (2014), από τις περιπτώσεις απάτης που μελετήθηκαν βγήκε το συμπέρασμα ότι ο παράνομες δραστηριότητες διήρκησαν 18 μήνες πριν εντοπιστούν. Έτσι, με ένα αποδοτικό σύστημα πρόληψης οι οργανισμοί μπορούν να αποφύγουν μεγάλες ζημιές.

2.2.2 Επάρκεια Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου

Μια έρευνα των Lendez and Korevec (1999) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι για ένα οργανισμό είναι αποτελεσματικότερο να εμποδίζει πρώτα αποτελεσματικά την απάτη, μέσω της διαχείρισης, έτσι ώστε να δημιουργήσει ένα θετικό περιβάλλον ελέγχου και έπειτα να στρατολογήσει αξιόπιστα άτομα στο τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Τα άτομα αυτά θα εκπαιδεύονται στην απάτη έτσι ώστε να μπορούν εφαρμόζουν προληπτικά μέτρα έτσι ώστε να διευκολύνουν την ταυτοποίηση της απάτης. Έτσι η ύπαρξη μονάδων εσωτερικού ελέγχου στα περισσότερα τμήματα της επιχείρησης και η επάρκεια του τμήματος εσωτερικού ελέγχου παίζουν σπουδαίο ρόλο στη πάταξη της απάτης.

Ένα σοβαρό ζήτημα για τις επιχειρήσεις είναι αν θα αναλάβουν οι ίδιες να πραγματοποιήσουν τον εσωτερικό έλεγχο ή αν θα αναθέσουν την λειτουργία του σε τρίτους. Η έρευνα των Coram et al. (2008) έδειξε ότι οι οργανισμοί που βασίζονται αποκλειστικά στην εξωτερική ανάθεση για την λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου είναι λιγότερο πιθανό να ανιχνεύσουν απάτες σε σχέση με εκείνους που

αναλαμβάνουν τουλάχιστον μέρος της λειτουργίας του. Έτσι προκύπτει το συμπέρασμα ότι η διατήρηση της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου εντός του οργανισμού είναι πιο αποτελεσματική από την πλήρη εξωτερική ανάθεσή της.

2.2.3 Αποτελεσματικότητα Εσωτερικού Ελέγχου

Όταν το τμήμα εσωτερικού ελέγχου μιας επιχείρησης αντιλαμβάνεται μια απάτη θα πρέπει να συλλέξει τις απαραίτητες πληροφορίες έτσι ώστε να προσδιορίσει τις παραμέτρους από τις οποίες προήλθε η απάτη και να μπορέσει να αποκτήσει πλήρη εικόνα του γεγονότος (Vanasco, 1998). Έτσι, όταν υπάρχει πλήρης πρόσβαση στα αρχεία της εταιρίας η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου αυξάνεται.

Όσων αφορά την ανεξαρτησία του εσωτερικού ελέγχου θεωρείται καθοριστικός παράγοντας για την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου (Zhang et al., 2007). Επίσης στο ίδιο μήκος κύματος, η έρευνα των Drogalas et al. (2015) έβγαλε το πόρισμα ότι η ανεξαρτησία του εσωτερικού ελέγχου είναι η βάση της αποτελεσματικότητας του καθώς είναι ο πιο κρίσιμος παράγοντας.

Ακόμη με βάση την έρευνα των Weizhong και Shourong (1997) η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου αυξάνεται όταν η διοίκηση είναι αποδοτική και για τον λόγο αυτό η επιχείρηση θα πρέπει να επικεντρωθεί στην βελτίωσή της και στην αποφυγή λαθών και σφαλμάτων.

2.2.4 Συνεισφορά Εσωτερικού Ελέγχου

Λαμβάνοντας υπόψη την έρευνα των Omoteso και Obalola (2014) ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου με την κατάλληλη δομή βοηθά την σωστή λειτουργία της επιχείρησης και συμβάλλει αποτελεσματικά στην διαχείριση και ανίχνευση της απάτης.

Οι Salameh et al. (2011) πραγματοποίησαν έρευνα για την εξέταση της συνεισφοράς του εσωτερικού ελέγχου στην πρόληψη της απάτης στον τραπεζικό κλάδο της Ιορδανίας. Τα κύρια ευρήματα έδειξαν ότι οι μονάδες εσωτερικού ελέγχου συμβάλλουν στην πρόληψη της απάτης. Την ίδια έρευνα πραγματοποίησαν και οι

Widilestariningtyas και Karo Karo (2016) στην επαρχία της Μπατούγκ στην Ινδονησία και τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ο εσωτερικός έλεγχος συνεισφέρει στην πρόληψη της απάτης. Αντίθετα η έρευνα των Sorunke και Abayomi (2016) όσων αφορά την τοπική αυτοδιοίκηση στην επαρχία Οσούν της Νιγηρίας έδειξε ότι ο εσωτερικός έλεγχος δεν συμβάλλει ουσιαστικά στην πρόληψη της απάτης.

Ακόμη, οι επιχειρήσεις που διαθέτουν μονάδες εσωτερικού ελέγχου μπορούν να ανιχνεύσουν περισσότερες περιπτώσεις απατών από αυτές που δεν διαθέτουν (Coram et al., 2008). Αντίστοιχα, η έρευνα των Munteanu et al. (2010) αναφέρει ότι ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί αποτελεσματική γραμμή άμυνας κατά της απάτης και συνεισφέρει τόσο στην παρακολούθηση όσο και στην πρόληψη και ανίχνευση της απάτης.

Τέλος, ο Olowolaju (2013) πραγματοποίησε έρευνα για τον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου στον έλεγχο των παρατυπιών, σφαλμάτων και απάτης στις εταιρικές οργανώσεις της Νιγηρίας. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η ύπαρξη εσωτερικού ελέγχου σε μια επιχείρηση αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για τον έλεγχο των σφαλμάτων, των παρατυπιών και της απάτης.

2.2.5 Ευθύνες και Καθήκοντα Εσωτερικών Ελεγκτών

Με βάση την έρευνα των Balaciu et al. (2012) για την συμπεριφορά των εσωτερικών ελεγκτών σχετικά με τις λογιστικές πρακτικές εξάγεται το συμπέρασμα ότι εκτός από την ανίχνευση απατών, ο ρόλος τους είναι να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου και να υποβάλλουν συστάσεις για την πρόληψη και ανίχνευση των σφαλμάτων και απατών.

Τέλος σύμφωνα με το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (IIA, 2013) οι εσωτερικοί ελεγκτές θα πρέπει να αξιολογούν την πιθανότητα εμφάνισης της απάτης και τον τρόπο με τον οποίο η επιχείρηση διαχειρίζεται τον κίνδυνο απάτης.

2.2.6 Ερευνητικές Υποθέσεις

Από την ανάλυση της διεθνούς βιβλιογραφίας προκύπτουν οι παρακάτω ερευνητικές υποθέσεις:

Μηδενική Υπόθεση H1: Δεν υπάρχει θετική σχέση μεταξύ της επάρκειας του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και της ανίχνευσης και πρόληψης των αματιών.

Μηδενική Υπόθεση H2: Δεν υπάρχει θετική σχέση μεταξύ της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου και της ανίχνευσης και πρόληψης των αματιών.

Μηδενική Υπόθεση H3: Δεν υπάρχει θετική σχέση μεταξύ της συνεισφοράς του εσωτερικού ελέγχου και της ανίχνευσης και πρόληψης των αματιών.

Μηδενική Υπόθεση H4: Δεν υπάρχει θετική σχέση μεταξύ των ευθυνών και καθηκόντων των εσωτερικών ελεγκτιών και της ανίχνευσης και πρόληψης των αματιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Εισαγωγή

Αρχικά σε αυτό το κεφάλαιο που ονομάζεται <<Μεθοδολογία Έρευνας>> αναφέρονται τα βασικά μέρη και οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Επιπρόσθετα, παρουσιάζεται η παράθεση της στατιστικής μεθοδολογίας τόσο της εξαρτημένης όσο και των ανεξάρτητων μεταβλητών της έρευνας.

3.2 Ερωτηματολόγιο Έρευνας

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από έξι (6) βασικά μέρη. Αρχικά, το πρώτο μέρος ονομάζεται <<Δημογραφικά στοιχεία ερωτηθέντων>> και εξετάζεται με την ερώτηση 1 η κατηγορία στην οποία ανήκει η οντότητα και με την ερώτηση 2 η θέση ευθύνης του ερωτώμενου. Τέλος, με την ερώτηση 3 εξετάζεται η εκπαίδευση του ερωτώμενου

Το δεύτερο μέρος ονομάζεται <<Ανίχνευση και πρόληψη απατών>> και αποτελείται από τις ερωτήσεις 4 ως 8. Με την ερώτηση 4 εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει απάτες από τους υπαλλήλους της. Με την ερώτηση 5 εξετάζεται σε ποιο βαθμό η επιχείρηση ανιχνεύει την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων ενώ με την ερώτηση 6 εξετάζεται ο βαθμός ικανότητας της επιχείρησης να ανιχνεύσει την λανθασμένη αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της. Τέλος, το δεύτερο μέρος ολοκληρώνεται με την ερώτηση 7 στην οποία εξετάζεται ο βαθμός ανίχνευσης της υπεξαίρεσης των περιουσιακών στοιχείων από την ίδια την επιχείρηση και την ερώτηση 8 όπου εξετάζεται σε ποιο βαθμό μπορεί η εταιρία να προλαμβάνει τις οικονομικές απάτες.

Το τρίτο μέρος ονομάζεται <<Επάρκεια τμήματος εσωτερικού ελέγχου>> και αποτελείται από τις ερωτήσεις 9 ως 11. Με την ερώτηση 9 εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο σε όλα τα τμήματα της επιχείρησης υπάρχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου ενώ με την ερώτηση 10 ο βαθμός στον οποίο το προσωπικό του τμήματος εσωτερικού ελέγχου είναι επαρκές. Το τρίτο μέρος ολοκληρώνεται με την ερώτηση 11 όπου

εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από το προσωπικό του τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

Το τέταρτο μέρος ονομάζεται <<Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου>> και αποτελείται από τις ερωτήσεις 12 ως 14. Αρχικά με την ερώτηση 12 εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει πλήρης πρόσβαση στα αρχεία της επιχείρησης. Έπειτα με την ερώτηση 13 εξετάζεται ο βαθμός αύξησης της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει ανεξαρτησία από τη διοίκηση. Τέλος, τον βαθμό στον οποίο αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν η διοίκηση είναι αποδοτική εξετάζει η ερώτηση 14.

Το πέμπτο μέρος ονομάζεται <<Συνεισφορά εσωτερικού ελέγχου>> και αποτελείται από τις ερωτήσεις 15 έως 18. Με την ερώτηση 15 εξετάζεται ο βαθμός συμβολής του εσωτερικού ελέγχου στην βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης ενώ με την ερώτηση 16 ο βαθμός συμβολής του εσωτερικού ελέγχου στην πρόληψη των οικονομικών απατών. Στην συνέχεια με την ερώτηση 17 εξετάζεται η συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στην ανίχνευση των οικονομικών απατών και τέλος με την ερώτηση 18 εξετάζεται ο βαθμός συμβολής του εσωτερικού ελέγχου στην μείωση των σφαλμάτων, παρατυπιών και των κινδύνων απάτης.

Τέλος, το έκτο μέρος του ερωτηματολογίου που ονομάζεται <<Ευθύνες και καθήκοντα εσωτερικών ελεγκτών>> αποτελείται από τις ερωτήσεις 19 ως 21. Με την ερώτηση 19 εξετάζεται σε ποιο βαθμό η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου αποτελεί ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών ενώ με την ερώτηση 20 εξετάζεται σε ποιο βαθμό είναι ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών η υποβολή συστάσεων που στοχεύουν στην πρόληψη και τον εντοπισμό απατών και σφαλμάτων. Τέλος, το έκτο μέρος ολοκληρώνεται με την ερώτηση 21 όπου εξετάζεται σε ποιο βαθμό είναι ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών η αξιολόγηση της πιθανότητας εμφάνισης απάτης και του τρόπου με τον οποίο ο οργανισμός διαχειρίζεται τον κίνδυνο απάτης.

3.3 Μέθοδοι Στατιστικής Ανάλυσης και Μεταβλητές

Για την καλύτερη αποτύπωση του σκοπού της εμπειρικής έρευνας χρησιμοποιήθηκε αρχικά η περιγραφική στατιστική, όπου τα αποτελέσματα για όλες τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου παρουσιάστηκαν με την μορφή πινάκων αλλά και με την μορφή διαγραμμάτων. Από τα μέρη Β έως ΣΤ του ερωτηματολογίου δημιουργήθηκαν οι μεταβλητές της έρευνας. Αυτές οι μεταβλητές αξιολογήθηκαν για την αξιοπιστία τους με τον δείκτη Cronbach alpha.

Οι μεταβλητές της έρευνας είναι:

- Ως εξαρτημένη μεταβλητή Y θεωρείται η <<Ανίχνευση και πρόληψη απατών>> η οποία ορίζεται ως το μέσο σκορ που προκύπτει από τις ερωτήσεις 4 ως 8.
- Η πρώτη ανεξάρτητη μεταβλητή είναι η <<Επάρκεια τμήματος εσωτερικού ελέγχου>> η οποία ορίζεται ως το μέσο σκορ που προκύπτει από τις ερωτήσεις 9 ως 11.
- Η δεύτερη ανεξάρτητη μεταβλητή είναι η <<Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου>> η οποία ορίζεται ως το μέσο σκορ που προκύπτει από τις ερωτήσεις 12 ως 14.
- Η τρίτη ανεξάρτητη μεταβλητή είναι η <<Συνεισφορά εσωτερικού ελέγχου>> η οποία ορίζεται ως το μέσο σκορ που προκύπτει από τις ερωτήσεις 15 ως 18.
- Η τέταρτη ανεξάρτητη μεταβλητή είναι η <<Ευθύνες και καθήκοντα εσωτερικών ελεγκτών>> η οποία ορίζεται ως το μέσο σκορ που προκύπτει από τις ερωτήσεις 19 ως 21.

Τέλος, οι παραπάνω μεταβλητές αναλύθηκαν σχετικά με τις συσχετίσεις τους μέσω του συντελεστή Pearson. Ακολουθεί παρακάτω ο πίνακας των μεταβλητών.

<u>Μεταβλητές</u>	<u>Ερωτήσεις</u>	<u>Πηγές</u>
Ανίχνευση και πρόληψη απατών (V1)	4 έως 8	Μαργέτης (2018) ACFE (2014) Rezaee (2005) Spathis (2002) Button et al. (2015) Gaganis and Zopounidis (2008)
Επάρκεια τμήματος εσωτερικού ελέγχου (V2)	9 εως 11	Lendez and Korevec (1999) Coram et al. (2008)
Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου (V3)	12 εως 14	Vanasco (1998) Zhang et al. (2007) Drogalas et al. (2015) Weizhong and Shourong (1997)
Συνεισφορά εσωτερικού ελέγχου (V4)	14 εως 18	Omoteso and Obalola (2014) Salameh et al. (2011) Widilestariningtyas and Karo Karo (2016) Sorunke and Abayomi (2016) Coram et al. (2008) Munteanu (2010) Olowolaju (2013)
Ευθύνες και καθήκοντα εσωτερικών ελεγκτών (V5)	19 εως 21	Balaciu et al. (2012) IIA (2013)

Πίνακας 1: Πίνακας Μεταβλητών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Εισαγωγή

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την εμπειρική έρευνα. Στην αρχή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής ενώ στην συνέχεια τα αποτελέσματα από την ανάλυση συσχετίσεων. Τέλος, εμφανίζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης πολλαπλής παλινδρόμησης.

4.2 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Περιγραφικής Στατιστικής

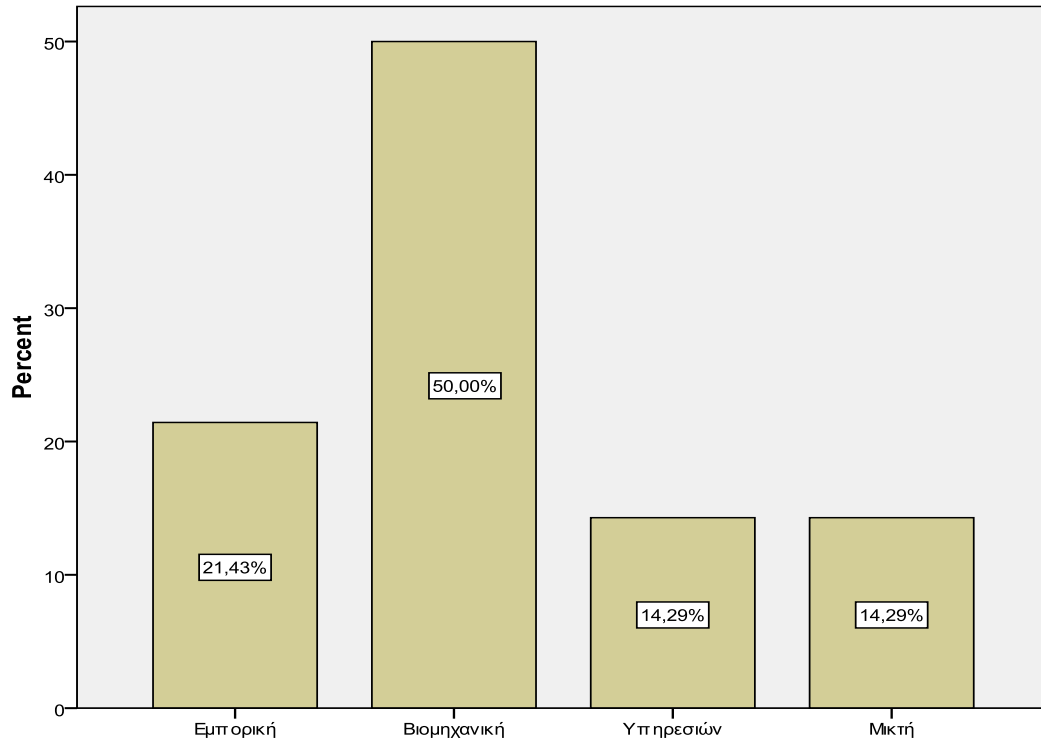
Το πρώτο μέρος αποτελείται από τις ερωτήσεις 1-3 και αναφέρεται στα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων. Με την ερώτηση 1 εξετάζεται η βασική δραστηριότητα της οντότητας που έλαβε μέρος στην έρευνα. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

1. Σε ποια κατηγορία ανήκει η βασική δραστηριότητα της οντότητας;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Εμπορική	18	21,4	21,4	21,4
Βιομηχανική	42	50,0	50,0	71,4
Υπηρεσιών	12	14,3	14,3	85,7
Μικτή	12	14,3	14,3	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 2: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 1

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (50%) των οντοτήτων του δείγματος είναι βιομηχανικές επιχειρήσεις. Ακόμη το 21,4% είναι εμπορικές εταιρίες ενώ 14,3% είναι επιχειρήσεις υπηρεσιών και μικτές. Τα παραπάνω αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

1. Σε ποια κατηγορία ανήκει η βασική δραστηριότητα της οντότητας;

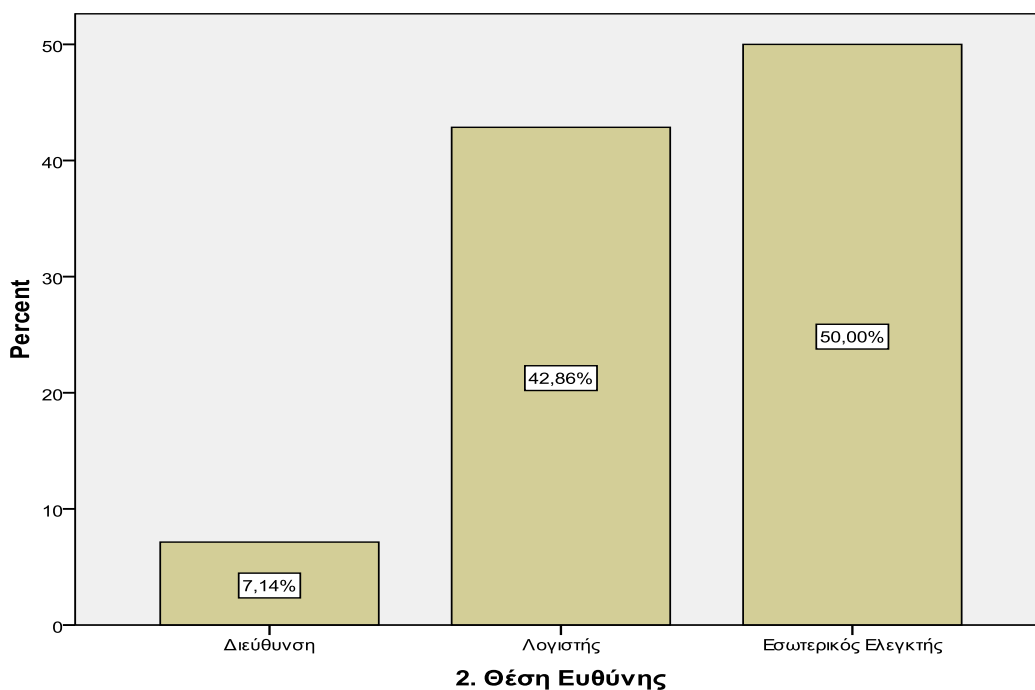
Γράφημα 1: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 1

Η ερώτηση 2 εξετάζει την θέση ευθύνης του ερωτώμενου. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

2. Θέση Ευθύνης					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διεύθυνση	6	7,1	7,1	7,1
	Λογιστής	36	42,9	42,9	50,0
	Εσωτερικός Ελεγκτής	42	50,0	50,0	100,0
	Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 3: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 2

Από τον πίνακα φαίνεται ότι οι περισσότεροι ερωτώμενοι (50%) είναι εσωτερικοί ελεγκτές. Επίσης σημαντικό ποσοστό (42,9%) είναι λογιστές ενώ το μικρότερο ποσοστό (7,1%) βρίσκονται στην διεύθυνση. Τα παραπάνω αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 2: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 2

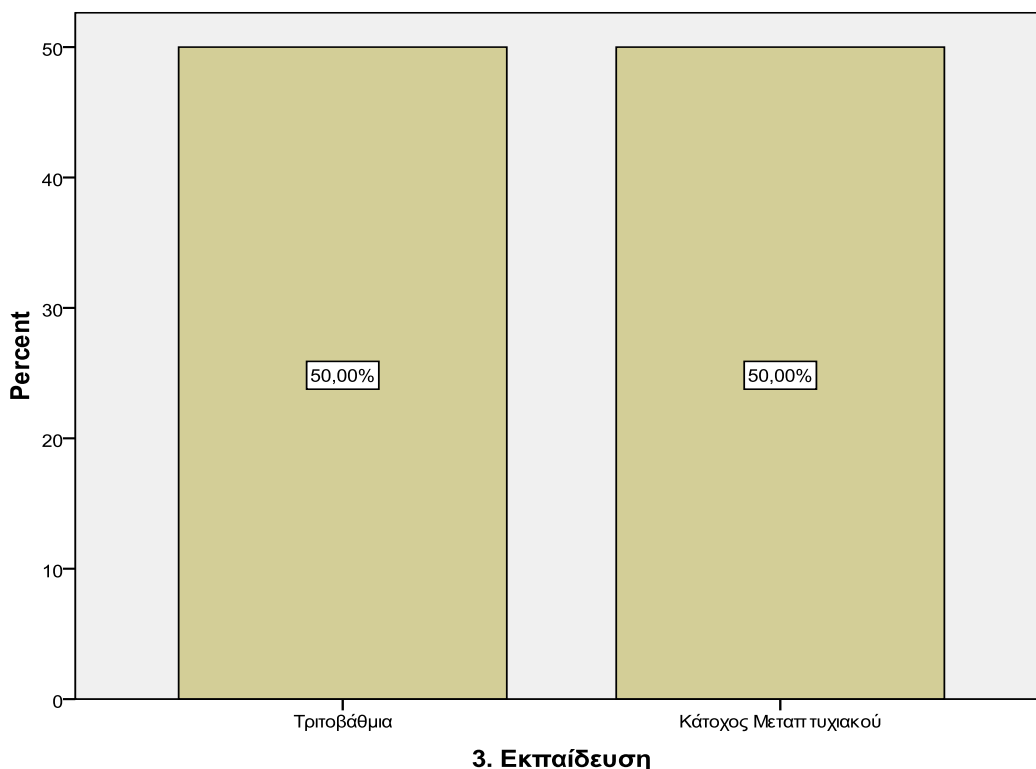
Η ερώτηση 3 εξετάζει την εκπαίδευση των ερωτώμενων. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

3. Εκπαίδευση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Τριτοβάθμια	42	50,0	50,0	50,0
Κάτοχος Μεταπτυχιακού	42	50,0	50,0	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 4: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 3

Από τον πίνακα φαίνεται ότι οι μισοί ερωτώμενοι (50%) είναι απόφοιτοι ΤΕΙ ή Πανεπιστημίων ενώ οι άλλοι μισοί (50%) είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών. Τα παραπάνω αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 3: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 3

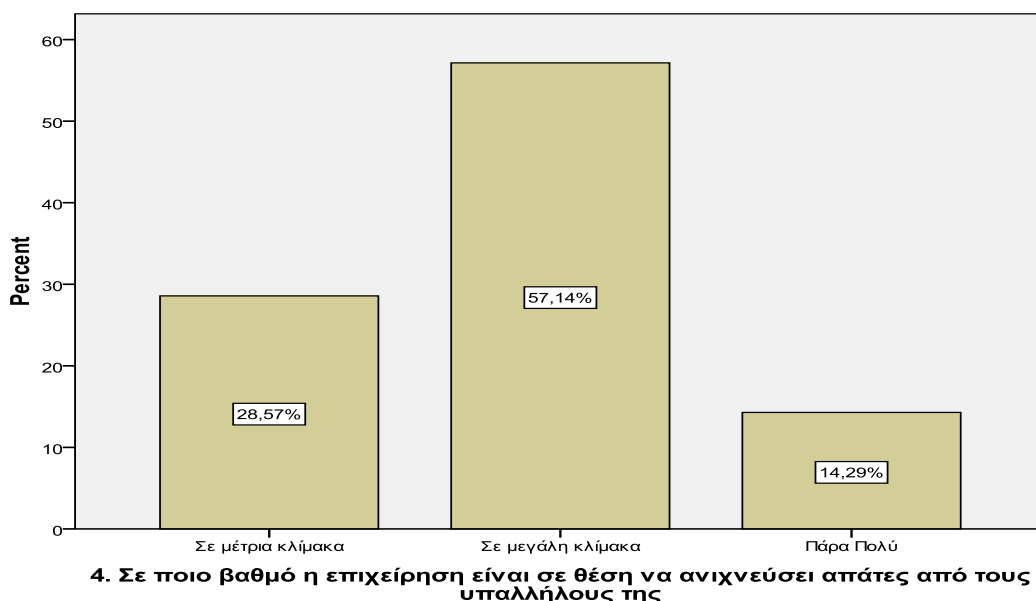
Στην συνέχεια αναλύεται το δεύτερο μέρος << Ανίχνευση και Πρόληψη Απατών>> που αποτελείται από τις ερωτήσεις 4-8. Η ερώτηση 4 εξετάζει τον βαθμό στον οποίο η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει της απάτες από τους υπαλλήλους της. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

4. Σε ποιο βαθμό η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει απάτες από τους υπαλλήλους της

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μέτρια κλίμακα	24	28,6	28,6	28,6
Σε μεγάλη κλίμακα	48	57,1	57,1	85,7
Πάρα Πολύ	12	14,3	14,3	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 5: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 4

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (57,1%) θεωρεί ότι η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει απάτες από τους υπαλλήλους της σε <<μεγάλη κλίμακα>>. Σημαντικό ποσοστό (28,6%) θεωρεί ότι η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει απάτες από τους υπαλλήλους της σε <<μέτρια κλίμακα>> ενώ 14,3% σε <<πολύ μεγάλη κλίμακα>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 4: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 4

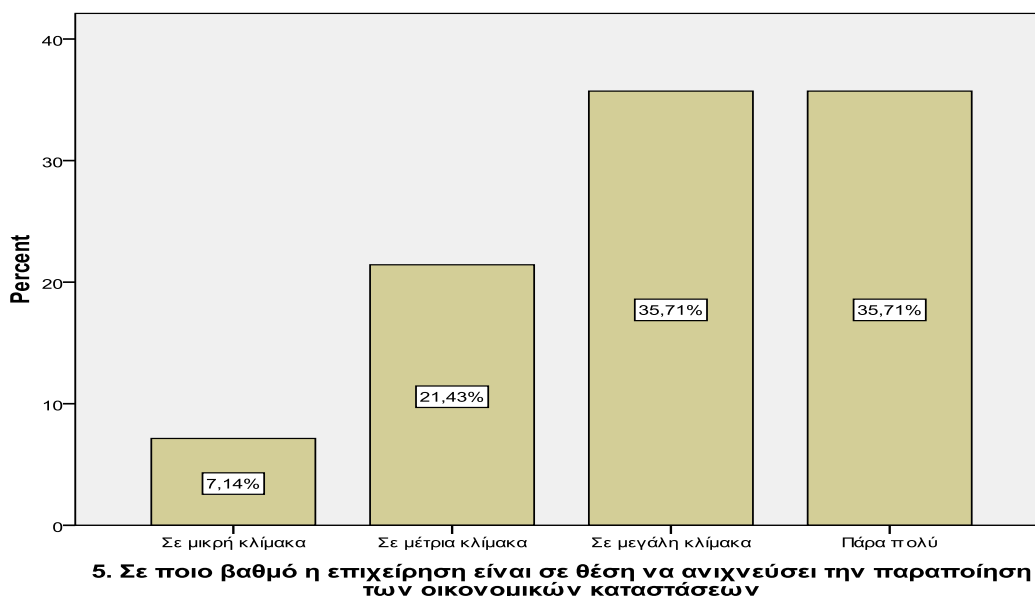
Η ερώτηση 5 εξετάζει τον βαθμό στον οποίο η εταιρία είναι σε θέση να ανιχνεύσει την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

5. Σε ποιο βαθμό η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μικρή κλίμακα	6	7,1	7,1	7,1
Σε μέτρια κλίμακα	18	21,4	21,4	28,6
Σε μεγάλη κλίμακα	30	35,7	35,7	64,3
Πάρα πολύ	30	35,7	35,7	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 6: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 5

Από τον πίνακα φαίνεται ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων με ποσοστό 71% θεωρεί ότι η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων σε <<μεγάλη κλίμακα>> αλλά και <<πάρα πολύ>>. Επίσης σημαντικό ποσοστό (21,4%) θεωρεί ότι η εταιρία είναι σε θέση να ανιχνεύσει την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων σε <<μέτρια κλίμακα>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 5: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 5

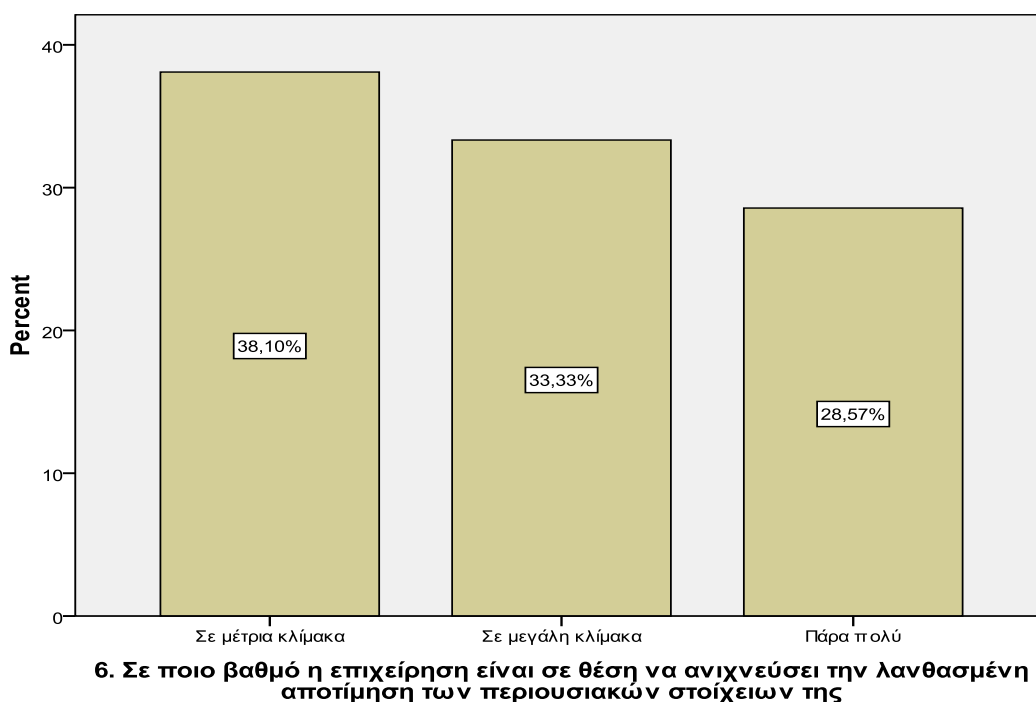
Ο βαθμός στον οποίο η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την λανθασμένη αποτύπωση των περιουσιακών στοιχείων της εξετάζεται στην ερώτηση 6. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

6. Σε ποιο βαθμό η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την λανθασμένη αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μέτρια κλίμακα	32	38,1	38,1	38,1
Σε μεγάλη κλίμακα	28	33,3	33,3	71,4
Πάρα πολύ	24	28,6	28,6	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 7: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 6

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (38,1%) των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την λανθασμένη αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της σε <<μέτρια κλίμακα>> ενώ ένα σοβαρό ποσοστό (33,3%) σε <<μεγάλη κλίμακα>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 6: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 6

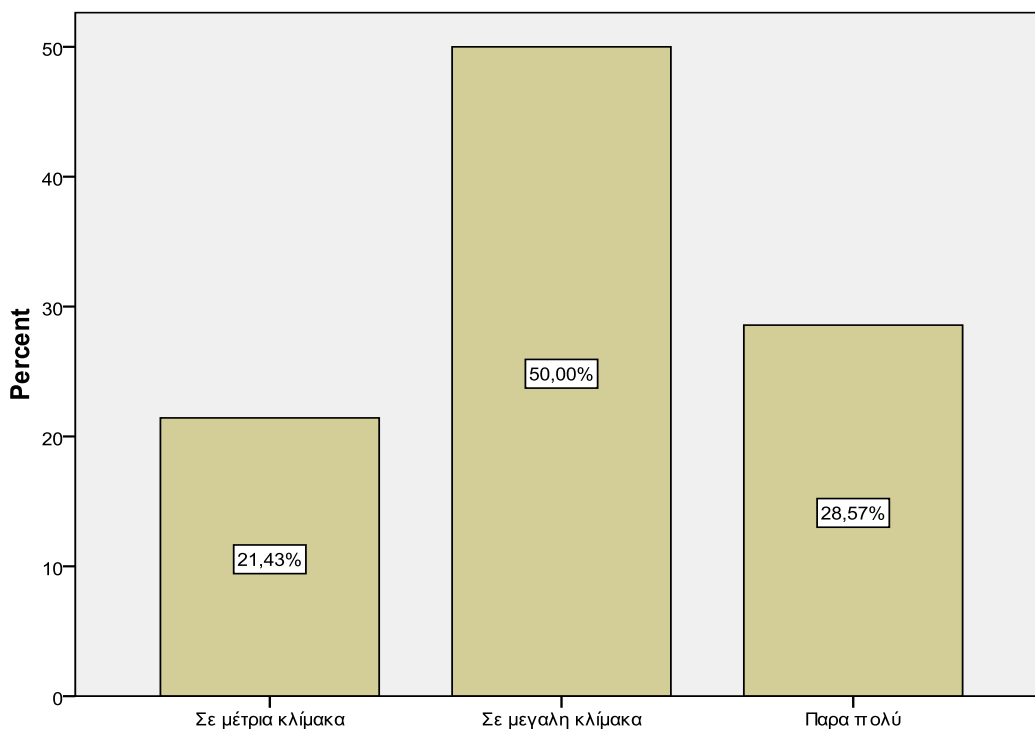
Στην ερώτηση 7 εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο η εταιρία είναι σε θέση να ανιχνεύσει την υπεξαίρεση των περιουσιακών στοιχείων της. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

7. Σε ποιο βαθμό η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την υπεξαίρεση των περιουσιακών στοιχείων της

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μέτρια κλίμακα	18	21,4	21,4	21,4
Σε μεγάλη κλίμακα	42	50,0	50,0	71,4
Παρα πολύ	24	28,6	28,6	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 8: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 7

Από τον πίνακα φαίνεται ότι οι μισοί ερωτηθέντες (50%) θεωρούν ότι η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την υπεξαίρεση των περιουσιακών στοιχείων της σε <<μεγάλη κλίμακα>> ενώ σημαντικό ποσοστό (28,6%) θεωρεί <<πάρα πολύ>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

7. Σε ποιο βαθμό η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την υπεξαίρεση των περιουσιακών στοιχείων της

Γράφημα 7: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 7

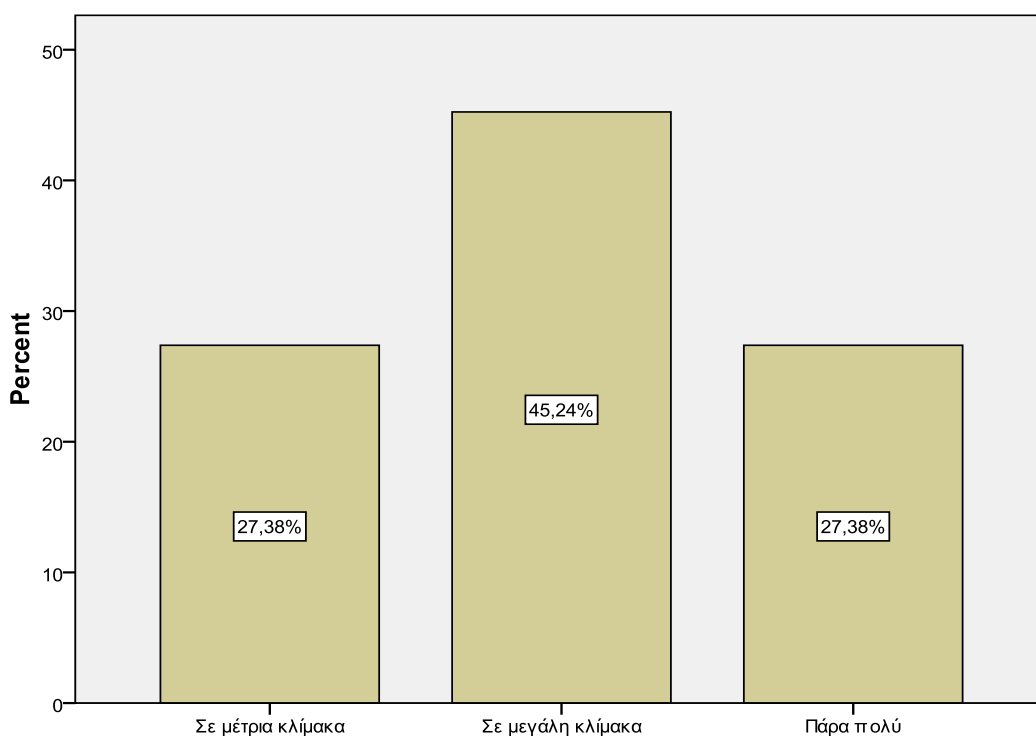
Τέλος το δεύτερο μέρος ολοκληρώνεται με την ερώτηση 8 όπου εξετάζεται σε ποιο βαθμό η επιχείρηση είναι σε θέση να προλαμβάνει τις οικονομικές απάτες. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

8. Σε ποιο βαθμό η επιχείρηση είναι σε θέση να προλαμβάνει τις οικονομικές απάτες

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μέτρια κλίμακα	23	27,4	27,4	27,4
Σε μεγάλη κλίμακα	38	45,2	45,2	72,6
Πάρα πολύ	23	27,4	27,4	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 9: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 8

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (45,2%) θεωρεί ότι η επιχείρηση είναι σε θέση να προλαμβάνει τις οικονομικές απάτες σε <<μεγάλη κλίμακα>> ενώ το ίδιο ποσοστό των ερωτηθέντων (27,4%) σε <<μέτρια κλίμακα>> και <<πάρα πολύ>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

8. Σε ποιο βαθμό η επιχείρηση είναι σε θέση να προλαμβάνει τις οικονομικές απάτες

Γράφημα 8: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 8

Συγκεντρωτικά οι μέσοι όροι για το δεύτερο μέρος παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα.

Ερωτήσεις	Μέσος όρος
4. Η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει απάτες από τους υπαλλήλους της.	3,86
5. Η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων.	4
6. Η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την λανθασμένη αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της.	3,90
7. Η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την υπεξαίρεση των περιουσιακών στοιχείων της.	4,07
8. Η επιχείρηση είναι σε θέση να προλαμβάνει τις οικονομικές απάτες.	4

Πίνακας 10: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής Μέρος Β (ερωτήσεις 4-8)

Από τον πίνακα φαίνεται ότι << η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την υπεξαίρεση των περιουσιακών στοιχείων της>>. Αντίθετα σε μικρότερο βαθμό <<η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει απάτες από τους υπαλλήλους της>>.

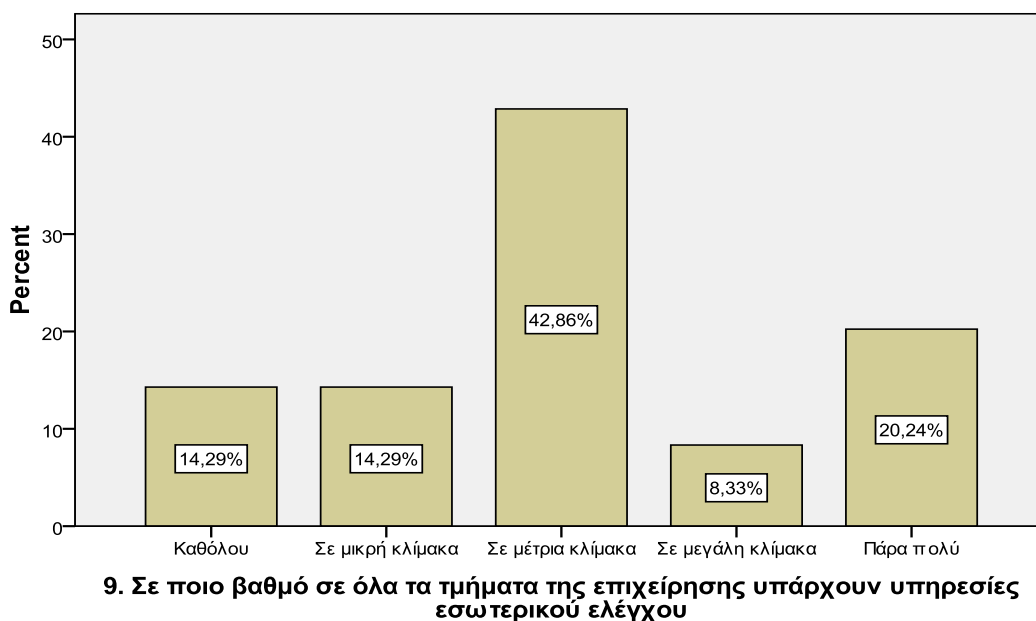
Στην συνέχεια αναλύεται το τρίτο μέρος που ονομάζεται <<Επάρκεια τμήματος εσωτερικού ελέγχου>> και αποτελείται από τις ερωτήσεις 9-11. Η ερώτηση 9 εξετάζει τον βαθμό στον οποίο σε όλα τα τμήματα της επιχείρησης υπάρχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

9. Σε ποιο βαθμό σε όλα τα τμήματα της επιχείρησης υπάρχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	12	14,3	14,3	14,3
Σε μικρή κλίμακα	12	14,3	14,3	28,6
Σε μέτρια κλίμακα	36	42,9	42,9	71,4
Σε μεγάλη κλίμακα	7	8,3	8,3	79,8
Πάρα πολύ	17	20,2	20,2	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 11: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 9

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (42,9%) αναφέρει ότι ο βαθμός ύπαρξης υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου σε όλα τα τμήματα της επιχείρησης είναι σε <<μέτρια κλίμακα>> ενώ σημαντικό ποσοστό (20,2%) αναφέρει <<πάρα πολύ>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 9: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 9

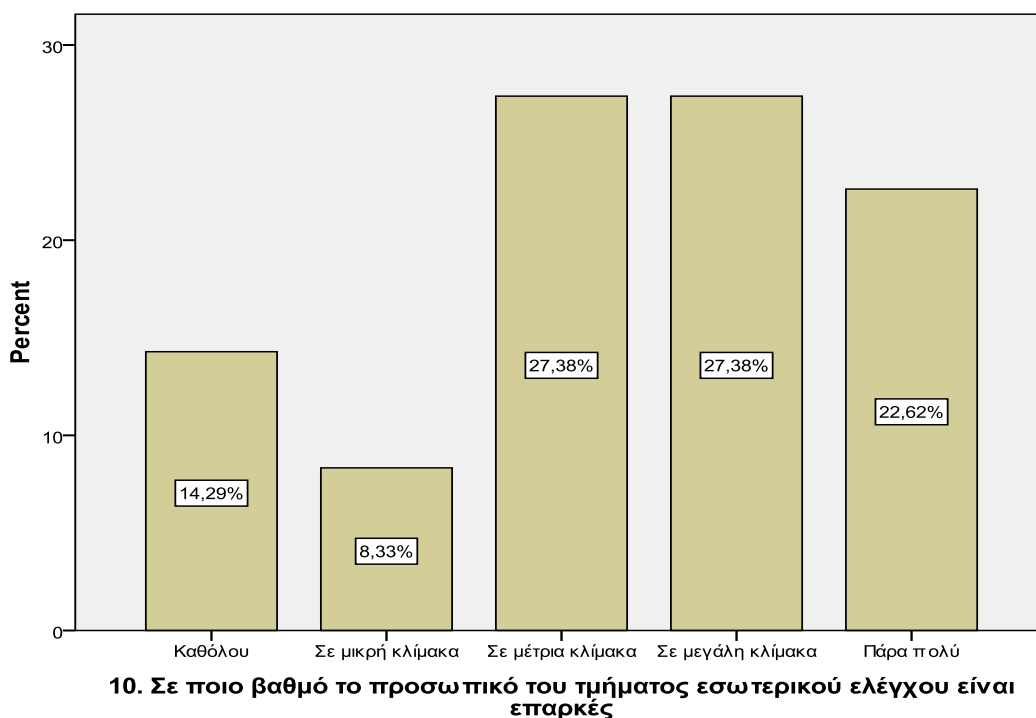
Ο βαθμός στον οποίο το προσωπικό του τμήματος του εσωτερικού ελέγχου είναι επαρκές εξετάζεται στην ερώτηση 10. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

10. Σε ποιο βαθμό το προσωπικό του τμήματος εσωτερικού ελέγχου είναι επαρκές

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	12	14,3	14,3	14,3
Σε μικρή κλίμακα	7	8,3	8,3	22,6
Σε μέτρια κλίμακα	23	27,4	27,4	50,0
Σε μεγάλη κλίμακα	23	27,4	27,4	77,4
Πάρα πολύ	19	22,6	22,6	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 12: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 10

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το ίδιο ποσοστό των ερωτηθέντων που είναι και το μεγαλύτερο (27,4%) θεωρεί ότι ο βαθμός επάρκειας του προσωπικού του τμήματος εσωτερικού ελέγχου είναι σε << μέτρια κλίμακα>> και <<μεγάλη κλίμακα>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 10: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 10

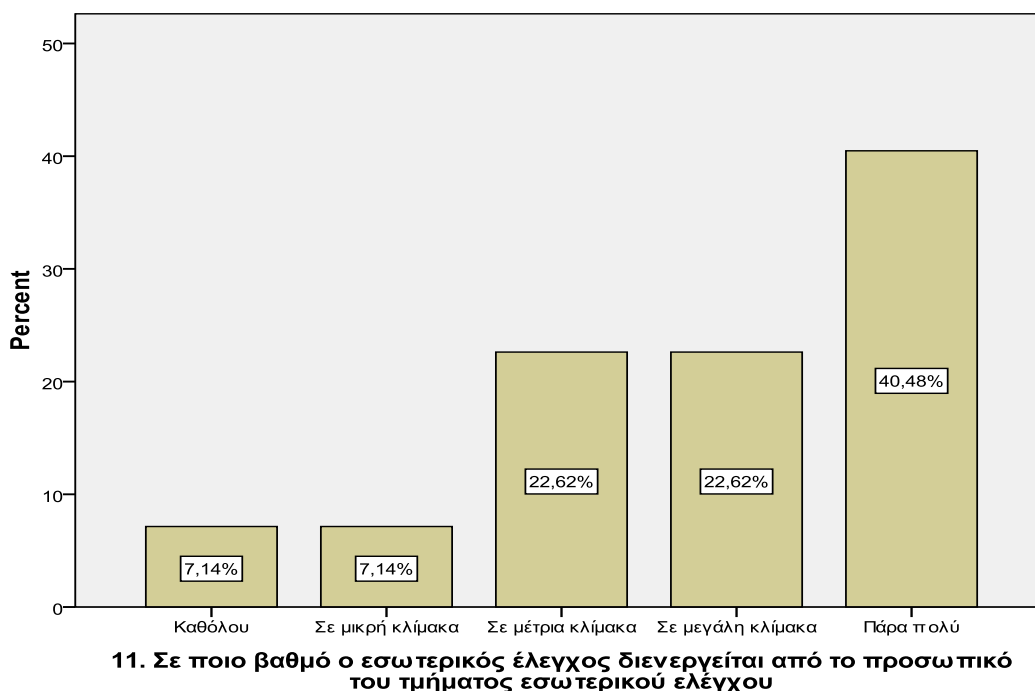
Τέλος, το τρίτο μέρος ολοκληρώνεται με την ερώτηση 11 όπου εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από το προσωπικό του τμήματος εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

11. Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από το προσωπικό του τμήματος εσωτερικού ελέγχου

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	6	7,1	7,1	7,1
Σε μικρή κλίμακα	6	7,1	7,1	14,3
Σε μέτρια κλίμακα	19	22,6	22,6	36,9
Σε μεγάλη κλίμακα	19	22,6	22,6	59,5
Πάρα πολύ	34	40,5	40,5	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 13: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 11

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (40,5%) ανέφερε ότι ο βαθμός στον οποίο διενεργείται ο εσωτερικός έλεγχος από το προσωπικό του τμήματος εσωτερικού ελέγχου είναι <<πάρα πολύ>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 11: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 11

Συγκεντρωτικά οι μέσοι όροι για το τρίτο μέρος παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα.

Ερωτήσεις	Μέσος Όρος
9. Σε όλα τα τμήματα της επιχείρησης υπάρχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου	3,06
10. Το προσωπικό του τμήματος του εσωτερικού ελέγχου είναι επαρκές	3,36
11. Ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από το προσωπικό του τμήματος εσωτερικού ελέγχου	3,82

Πίνακας 14: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής Μέρος Γ (ερωτήσεις 9-11)

Από τον πίνακα φαίνεται ότι << ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από το προσωπικό του τμήματος εσωτερικού ελέγχου>>. Αντίθετα σε μικρότερο βαθμό <<σε όλα τα τμήματα της επιχείρησης υπάρχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου >>.

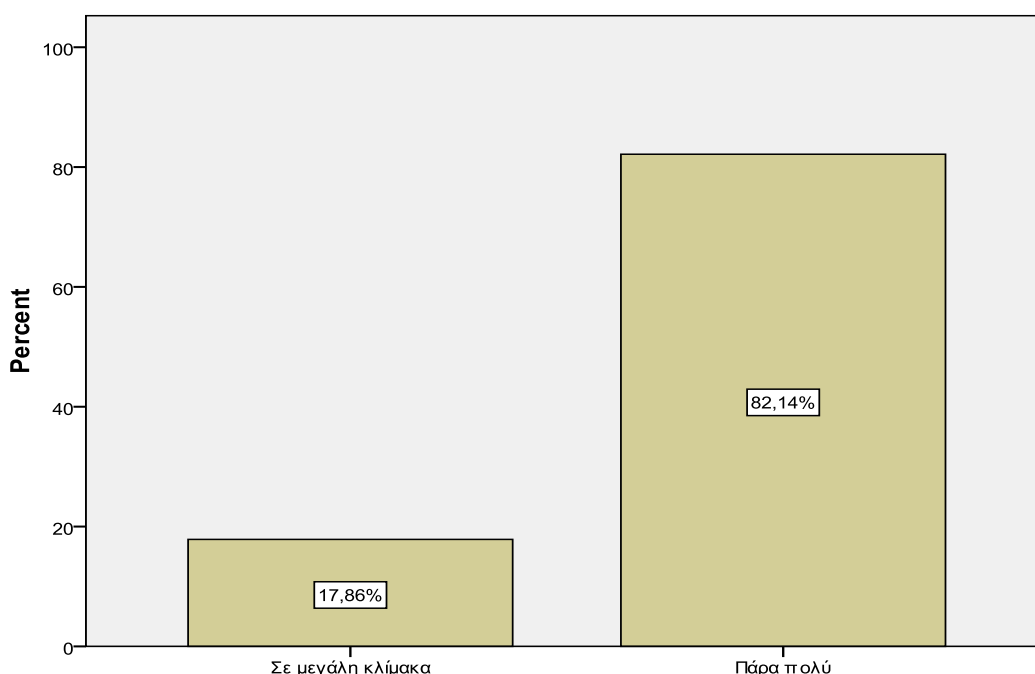
Στην συνέχεια αναλύεται το τέταρτο μέρος που ονομάζεται <<Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου>> και αποτελείται από τις ερωτήσεις 12-14. Με την ερώτηση 12 εξετάζεται σε ποιο βαθμό αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει πλήρης πρόσβαση στα αρχεία της επιχείρησης. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

12. Σε ποιο βαθμό αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει πλήρης πρόσβαση στα αρχεία της επιχείρησης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μεγάλη κλίμακα	15	17,9	17,9	17,9
Πάρα πολύ	69	82,1	82,1	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 15: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 12

Από τον πίνακα φαίνεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (82,1%) θεωρεί ότι ο βαθμός στον οποίο αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει πλήρης πρόσβαση στα αρχεία της επιχείρησης είναι <<πάρα πολύ>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

12. Σε ποιο βαθμό αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει πλήρης πρόσβαση στα αρχεία της επιχείρησης

Γράφημα 12: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 12

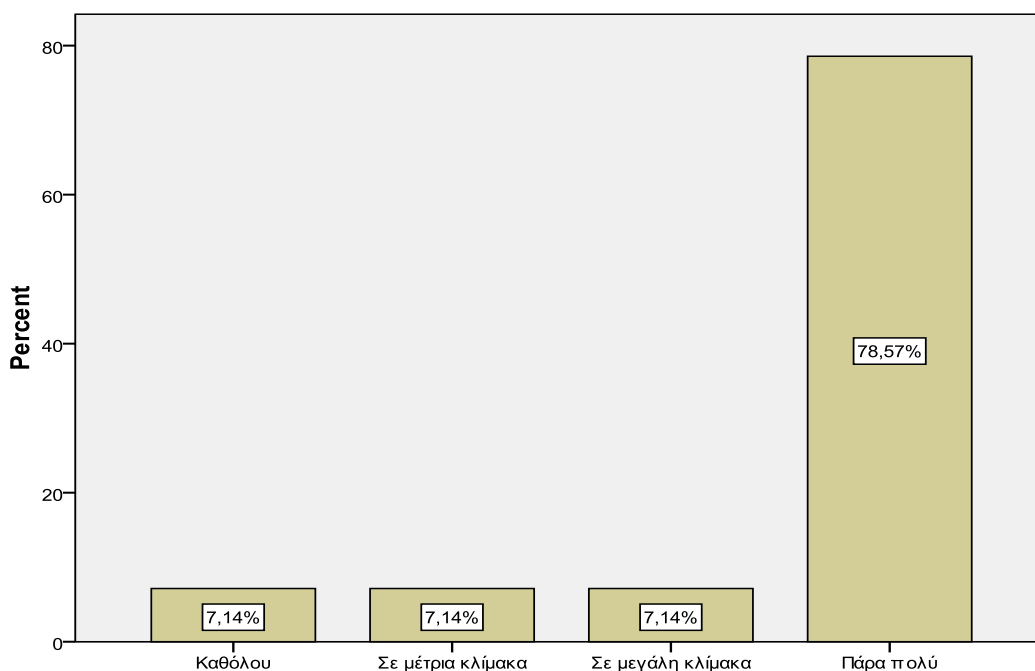
Η ερώτηση 12 εξετάζει σε ποιο βαθμό αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει ανεξαρτησία από την διοίκηση. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

13. Σε ποιο βαθμό αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει ανεξαρτησία από την διοίκηση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Καθόλου	6	7,1	7,1	7,1
Σε μέτρια κλίμακα	6	7,1	7,1	14,3
Σε μεγάλη κλίμακα	6	7,1	7,1	21,4
Πάρα πολύ	66	78,6	78,6	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 16: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 13

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (78,6%) θεωρεί ότι η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου αυξάνεται <<πάρα πολύ>> όταν υπάρχει ανεξαρτησία από τη διοίκηση. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

13. Σε ποιο βαθμό αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει ανεξαρτησία από την διοίκηση

Γράφημα 13: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 13

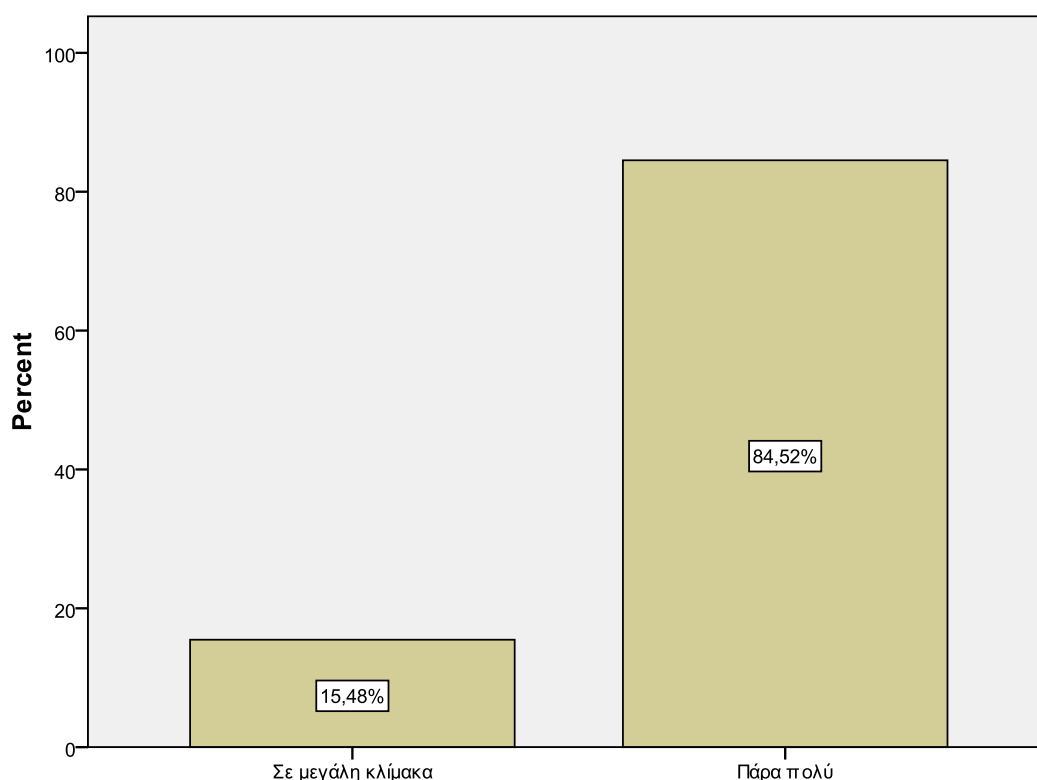
Τέλος, το τέταρτο μέρος ολοκληρώνεται με την ερώτηση 14 με την οποία εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν η διοίκηση είναι αποδοτική. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

14. Σε ποιο βαθμό αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν η διοίκηση είναι αποδοτική

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μεγάλη κλίμακα	13	15,5	15,5	15,5
Πάρα πολύ	71	84,5	84,5	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 17: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 14

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (84,5%) θεωρεί ότι ο βαθμός στον οποίο αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν η διοίκηση είναι αποδοτική είναι <<πάρα πολύ>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

14. Σε ποιο βαθμό αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν η διοίκηση είναι αποδοτική

Γράφημα 14: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 14

Συγκεντρωτικά οι μέσοι όροι για το τέταρτο μέρος παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα.

Ερωτήσεις	Μέσος Όρος
12. Αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει πλήρης πρόσβαση στα αρχεία της επιχείρησης	4,82
13. Αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει ανεξαρτησία από την διοίκηση	4,5
14. Αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν η διοίκηση είναι αποδοτική	4,85

Πίνακας 18: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής Μέρος Δ (ερωτήσεις 12-14)

Από τον πίνακα φαίνεται ότι << η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου αυξάνεται σημαντικά όταν η διοίκηση είναι αποδοτική>> και <<όταν υπάρχει πλήρης πρόσβαση στα αρχεία της επιχείρησης>>, ενώ σε μικρότερο βαθμό <<όταν υπάρχει ανεξαρτησία από την διοίκηση >>.

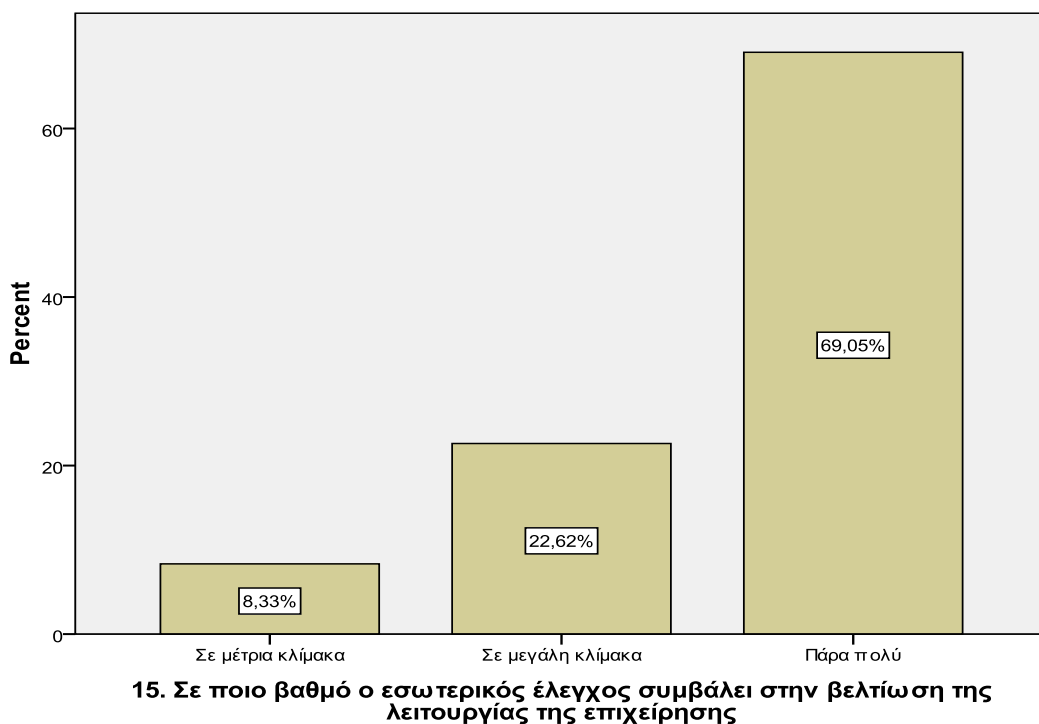
Στην συνέχεια αναλύεται το πέμπτο μέρος το οποίο ονομάζεται <<Συνεισφορά εσωτερικού ελέγχου>> και αποτελείται από τις ερωτήσεις 15-18. Με την ερώτηση 15 εξετάζεται ο βαθμός συνεισφοράς του εσωτερικού ελέγχου στην βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

15. Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μέτρια κλίμακα	7	8,3	8,3	8,3
Σε μεγάλη κλίμακα	19	22,6	22,6	31,0
Πάρα πολύ	58	69,0	69,0	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 19: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 15

Από τον πίνακα φαίνεται ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες (69%) θεωρούν ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης <<πάρα πολύ>> ενώ σημαντικό ποσοστό (22,6%) <<σε μεγάλη κλίμακα>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 15: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 15

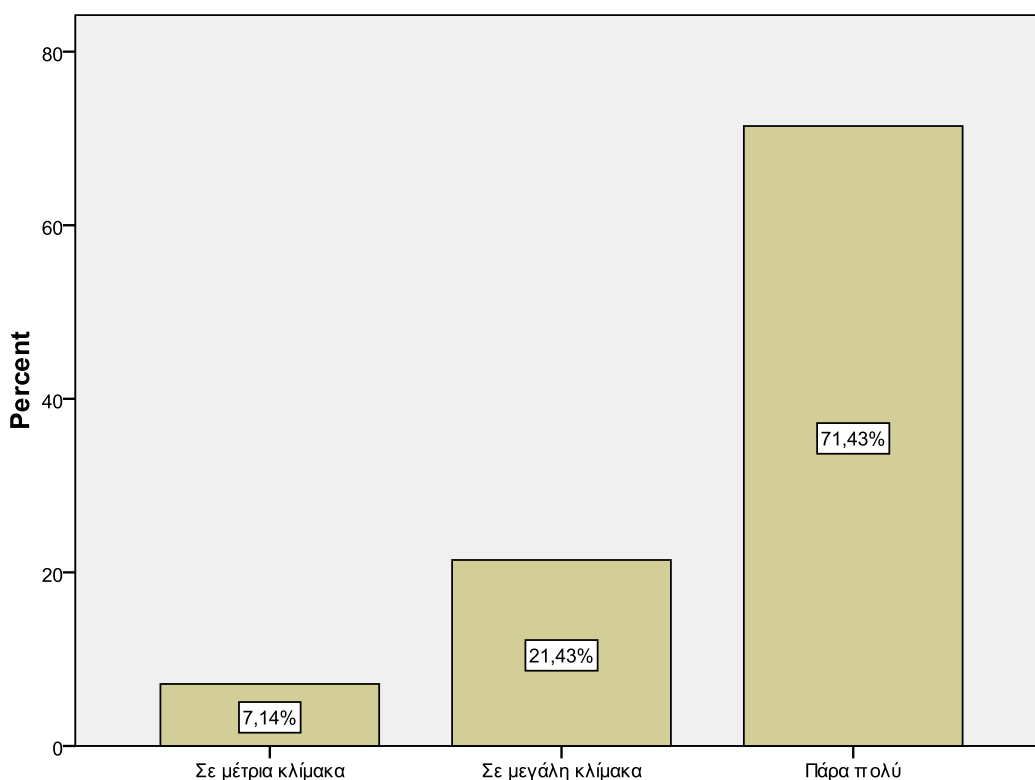
Η ερώτηση 16 εξετάζει τον βαθμό συμβολής του εσωτερικού ελέγχου στην πρόληψη των οικονομικών απατών. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

16. Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην πρόληψη των οικονομικών απατών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μέτρια κλίμακα	6	7,1	7,1	7,1
Σε μεγάλη κλίμακα	18	21,4	21,4	28,6
Πάρα πολύ	60	71,4	71,4	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 20: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 16

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων (71,4%) θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην πρόληψη των οικονομικών απατών <<πάρα πολύ>> ενώ το 21,4% θεωρεί <<σε μεγάλη κλίμακα>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

16. Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην πρόληψη των οικονομικών απατών

Γράφημα 16: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 16

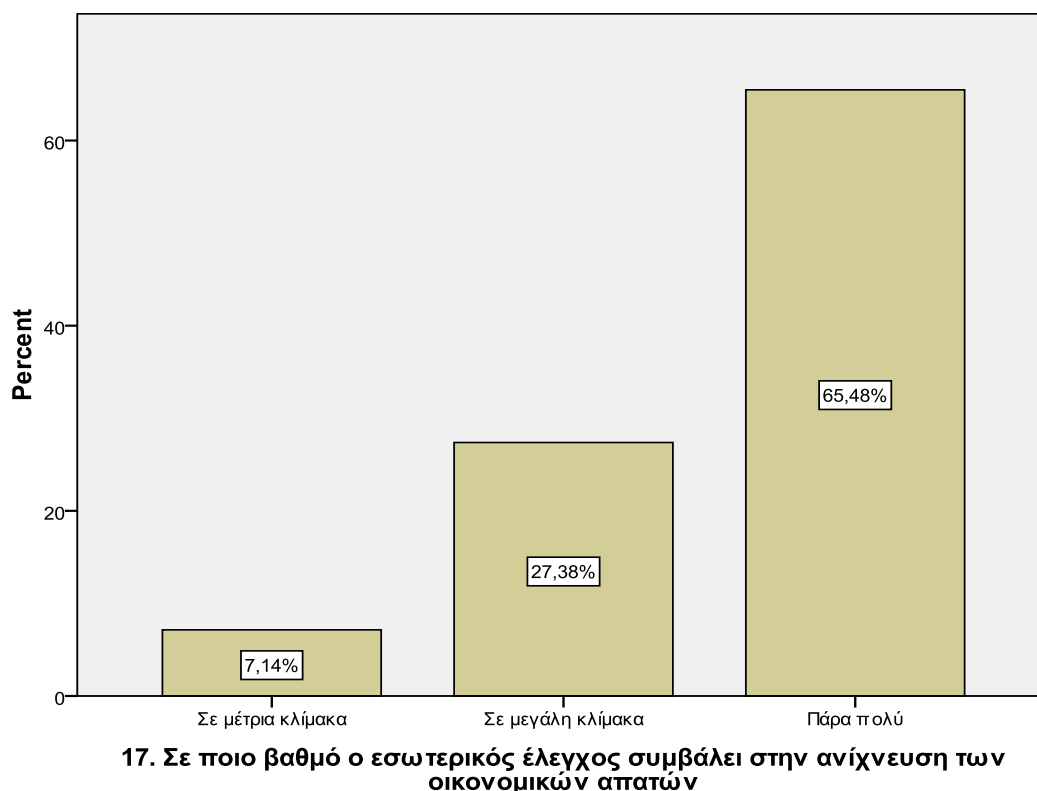
Με την ερώτηση 17 εξετάζεται ο βαθμός συμβολής του εσωτερικού ελέγχου στην ανίχνευση των οικονομικών αματιών. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

17. Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην ανίχνευση των οικονομικών αματιών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μέτρια κλίμακα	6	7,1	7,1	7,1
Σε μεγάλη κλίμακα	23	27,4	27,4	34,5
Πάρα πολύ	55	65,5	65,5	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 21: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 17

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (65,5%) θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην ανίχνευση των οικονομικών αματιών <<πάρα πολύ>> ενώ ένα σημαντικό ποσοστό (27,4%) θεωρεί <<σε μεγάλη κλίμακα>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 17: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 17

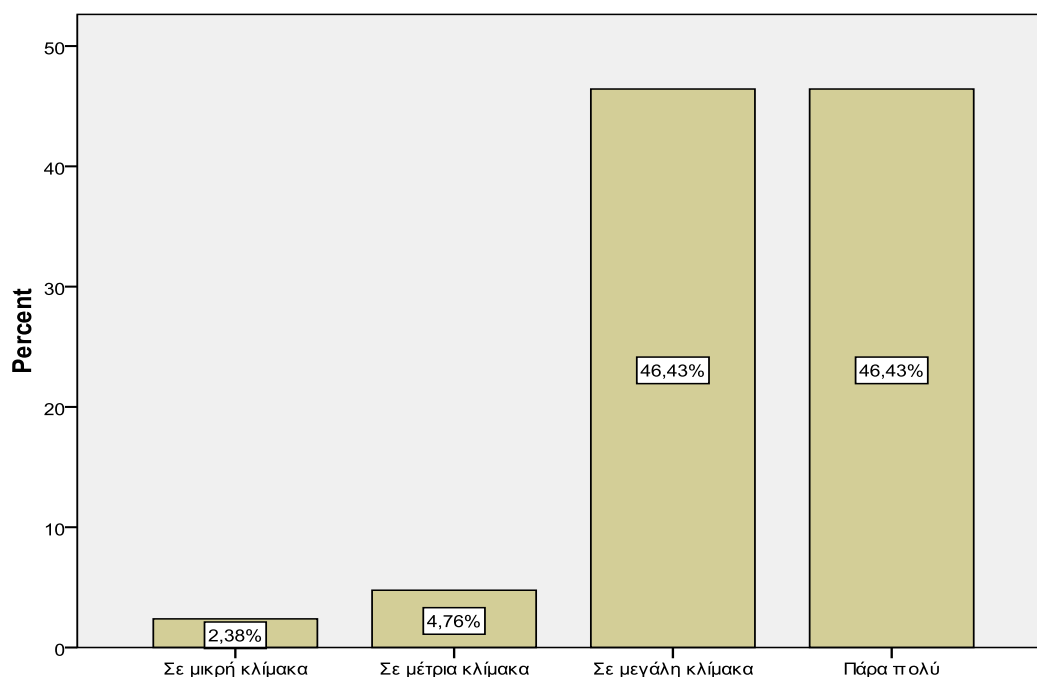
Τέλος, το πέμπτο μέρος ολοκληρώνεται με την ερώτηση 18 όπου εξετάζεται ο βαθμός συμβολής του εσωτερικού ελέγχου στην μείωση των σφαλμάτων, παρατυπιών και των κινδύνων απάτης. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

18. Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην μείωση των σφαλμάτων, των παρατυπιών και των κινδύνων απάτης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μικρή κλίμακα	2	2,4	2,4	2,4
Σε μέτρια κλίμακα	4	4,8	4,8	7,1
Σε μεγάλη κλίμακα	39	46,4	46,4	53,6
Πάρα πολύ	39	46,4	46,4	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 22: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 18

Από τον πίνακα φαίνεται ότι όσοι θεωρούν ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην μείωση των σφαλμάτων, των παρατυπιών και των κινδύνων απάτης <<σε μεγάλη κλίμακα>> (46,4%) άλλοι τόσοι θεωρούν <<πάρα πολύ>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

18. Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην μείωση των σφαλμάτων, των παρατυπιών και των κινδύνων απάτης

Γράφημα 18: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 18

Συγκεντρωτικά οι μέσοι όροι για το πέμπτο μέρος παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα.

Ερωτήσεις	Μέσος Όρος
15. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης	4,61
16. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην πρόληψη των οικονομικών απατών	4,64
17. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην ανίχνευση οικονομικών απατών	4,58
18. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην μείωση των σφαλμάτων, παρατυπιών και των κινδύνων απάτης	4,37

Πίνακας 23: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής Μέρος Ε (ερωτήσεις 15-18)

Από τον πίνακα φαίνεται ότι << ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην πρόληψη των οικονομικών απατών>> και <<στη βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης>>. Αντίθετα σε μικρότερο βαθμό <<ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην μείωση των σφαλμάτων, παρατυπιών και των κινδύνων απάτης >>.

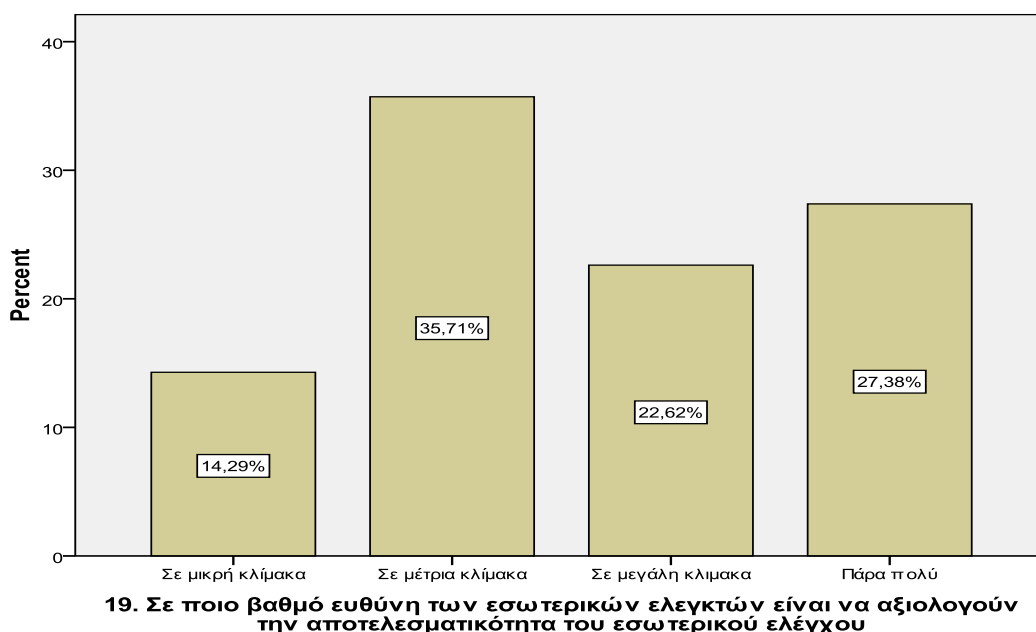
Τέλος αναλύεται το έκτο μέρος της διπλωματικής εργασίας που ονομάζεται <<Ευθύνες και καθήκοντα εσωτερικών ελεγκτών>> και αποτελείται από τις ερωτήσεις 19-21. Η ερώτηση 19 εξετάζει σε ποιο βαθμό είναι ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

19. Σε ποιο βαθμό ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών είναι να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μικρή κλίμακα	12	14,3	14,3	14,3
Σε μέτρια κλίμακα	30	35,7	35,7	50,0
Σε μεγάλη κλίμακα	19	22,6	22,6	72,6
Πάρα πολύ	23	27,4	27,4	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 24: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 19

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (35,7%) θεωρεί ότι η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου είναι ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών <<σε μέτρια κλίμακα>> ενώ το 27,4% <<πάρα πολύ>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 19: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 19

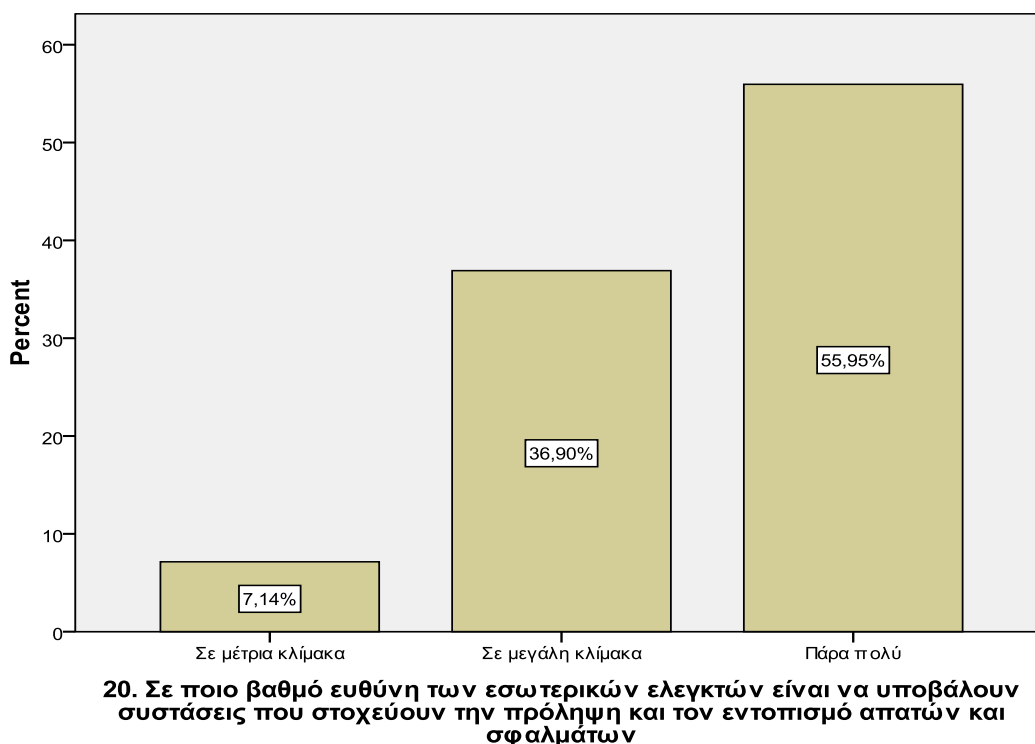
Με την ερώτηση 19 εξετάζεται σε ποιο βαθμό είναι ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών να υποβάλουν συστάσεις που στοχεύουν την πρόληψη και τον εντοπισμό απατών και σφαλμάτων. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

20. Σε ποιο βαθμό ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών είναι να υποβάλουν συστάσεις που στοχεύουν την πρόληψη και τον εντοπισμό απατών και σφαλμάτων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μέτρια κλίμακα	6	7,1	7,1	7,1
Σε μεγάλη κλίμακα	31	36,9	36,9	44,0
Πάρα πολύ	47	56,0	56,0	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 25: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 20

Από τον πίνακα φαίνεται ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες (56%) θεωρούν ότι η υποβολή συστάσεων που στοχεύουν την πρόληψη και τον εντοπισμό απατών και σφαλμάτων είναι ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών <<πάρα πολύ>> ενώ σημαντικό ποσοστό (36,9%) θεωρεί <<σε μεγάλη κλίμακα>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 20: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 20

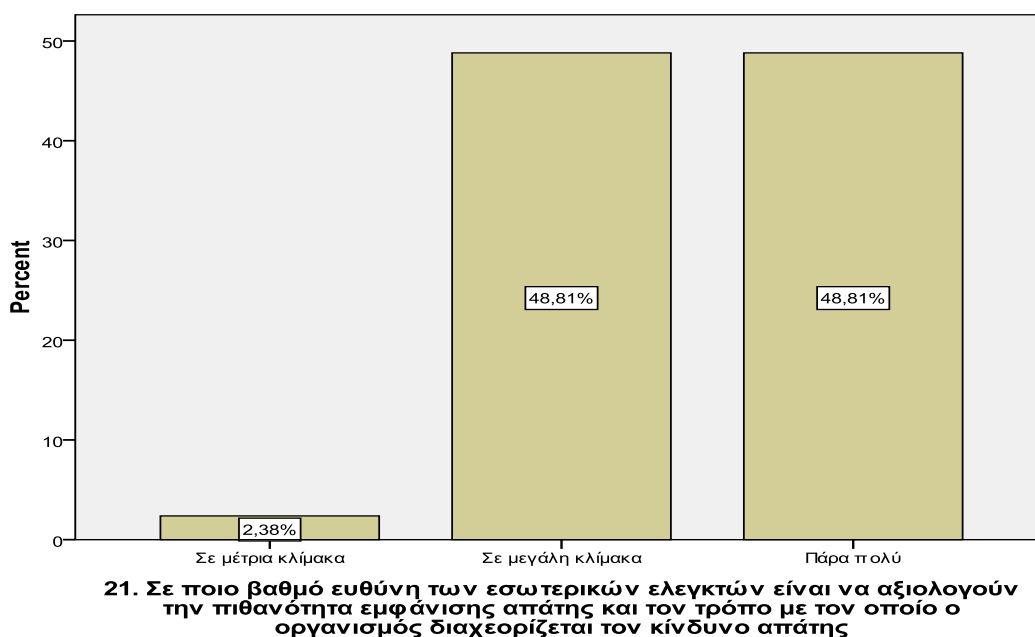
Τέλος το έκτο μέρος ολοκληρώνεται με την ερώτηση 21 όπου εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών είναι να αξιολογούν την πιθανότητα εμφάνισης απάτης και τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός διαχειρίζεται τον κίνδυνο απάτης. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

21. Σε ποιο βαθμό ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών είναι να αξιολογούν την πιθανότητα εμφάνισης απάτης και τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός διαχειρίζεται τον κίνδυνο απάτης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Σε μέτρια κλίμακα	2	2,4	2,4	2,4
Σε μεγάλη κλίμακα	41	48,8	48,8	51,2
Πάρα πολύ	41	48,8	48,8	100,0
Total	84	100,0	100,0	

Πίνακας 26: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 21

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το ίδιο ποσοστό των ερωτηθέντων (48,8%) θεωρεί ότι η αξιολόγηση της πιθανότητα εμφάνισης απάτης και ο τρόπος διαχείρισης του κινδύνου απάτης από τον οργανισμό είναι ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών <<σε μεγάλη κλίμακα>> και <<πάρα πολύ>>. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

Γράφημα 21: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής ερώτηση 21

Συγκεντρωτικά οι μέσοι όροι για το έκτο μέρος παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα.

Ερωτήσεις	Μέσος Όρος
19. Ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών είναι να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου.	3,63
20. Ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών είναι να υποβάλλουν συστάσεις που στοχεύουν την πρόληψη και τον εντοπισμό απατών και σφαλμάτων.	4,49
21. Ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών είναι να αξιολογούν την πιθανότητα εμφάνισης απάτης και τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός διαχειρίζεται τον κίνδυνο απάτης.	4,46

Πίνακας 27: Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής Μέρος ΣΤ (ερωτήσεις 19-21)

Από τον πίνακα φαίνεται ότι <<ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών είναι να υποβάλουν συστάσεις που στοχεύουν την πρόληψη και τον εντοπισμό απατών και σφαλμάτων>> και <<να αξιολογούν την πιθανότητα εμφάνισης απάτης και τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός διαχειρίζεται τον κίνδυνο απάτης>>. Αντίθετα σε μικρότερο βαθμό <<ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών είναι να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου>>.

4.3 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Αξιοπιστίας Κλίμακας

Σύμφωνα με το κεφάλαιο <<Μεθοδολογία Έρευνας>> όλα τα μέρη του ερωτηματολογίου εκτός από τα δημογραφικά στοιχεία αποτελούν τις μεταβλητές της εμπειρικής έρευνας. Για τον έλεγχο της αξιοπιστίας αυτών των μεταβλητών πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος αξιοπιστίας μέσω του Cronbach Alpha. Τα αποτελέσματα του ελέγχου παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

Μεταβλητή		Cronbach's Alpha
V1	Ανίχνευση και πρόληψη απατών (Μέρος Β Ερωτηματολογίου)	0,952
V2	Επάρκεια τμήματος εσωτερικού ελέγχου (Μέρος Γ Ερωτηματολογίου)	0,964
V3	Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου (Μέρος Δ Ερωτηματολογίου)	0,797
V4	Συνεισφορά εσωτερικού ελέγχου (Μέρος Ε Ερωτηματολογίου)	0,959
V5	Ευθύνες και καθήκοντα εσωτερικών ελεγκτών (Μέρος ΣΤ Ερωτηματολογίου)	0,886

Πίνακας 28: Αποτελέσματα Cronbach Alpha

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται η αξιοπιστία των κλιμάκων για τις μεταβλητές αφού ο συντελεστής σε όλες τις μεταβλητές είναι πάνω από 0,7.

4.4 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ανάλυσης Συσχετίσεων

Ο δείκτης Pearson βοήθησε στον έλεγχο των συσχετίσεων των μεταβλητών. Τα αποτελέσματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα.

		V_1	V_2	V_3	V_4	V_5
V_1	Pearson Correlation	1	,159	-,945	-,666	,742
	Sig. (2-tailed)		,898	,212	,334	,468
V_2	Pearson Correlation	,159	1	,173	-,439	,781
	Sig. (2-tailed)	,898		,890	,711	,430
V_3	Pearson Correlation	-,945	,173	1	-,961	-,481
	Sig. (2-tailed)	,212	,890		,179	,680
V_4	Pearson Correlation	-,666	-,439	-,961	1	,219
	Sig. (2-tailed)	,334	,711	,179		,859
V_5	Pearson Correlation	,742	,781	-,481	,219	1
	Sig. (2-tailed)	,468	,430	,680	,859	

Πίνακας 29: Αποτελέσματα Συσχετίσεων

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική γραμμική συσχέτιση μεταξύ της εξαρτημένης μεταβλητής <<Ανίχνευση και Πρόληψη Απατών>> με την ανεξάρτητη μεταβλητή <<Επάρκεια Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου>> (V2) και με την ανεξάρτητη μεταβλητή <<Ευθύνες και Καθήκοντα Εσωτερικών Ελεγκτών>> (V5).

Αντίθετα, δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική γραμμική συσχέτιση μεταξύ της εξαρτημένης μεταβλητής <<Ανίχνευση και Πρόληψη Απατών>> με την ανεξάρτητη μεταβλητή <<Αποτελεσματικότητα Εσωτερικού Ελέγχου>> (V3) και με την ανεξάρτητη μεταβλητή <<Συνεισφορά Εσωτερικού Ελέγχου>> (V4).

4.5 Παρουσίαση Αποτελεσμάτων Ανάλυσης Παλινδρόμησης

Η ανάλυση παλινδρόμησης έχει ως στόχο να διερευνηθεί αν οι ανεξάρτητες μεταβλητές <<Επάρκεια τμήματος εσωτερικού ελέγχου>> (V2), <<Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου>> (V3), <<Συνεισφορά εσωτερικού ελέγχου>> (V4) και <<Ευθύνες και καθήκοντα εσωτερικών ελεγκτών>> (V5) μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την πρόβλεψη των τιμών της εξαρτημένης μεταβλητής <<Ανίχνευση και πρόληψη απατών>> (V1).

Επειδή θεωρείται δεδομένη η γραμμική σχέση μεταξύ των μεταβλητών X και Y, θα χρησιμοποιηθεί το παρακάτω μοντέλο πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης το οποίο εξετάζει την επίδραση πολλών ανεξάρτητων μεταβλητών σε μία εξαρτημένη:

$$Y = b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + e_1$$

Όπου Y είναι η εξαρτημένη μεταβλητή <<Ανίχνευση και πρόληψη απατών>> (V1), X₁, X₂, X₃, X₄ είναι οι ανεξάρτητες μεταβλητές και b₁, b₂, b₃, b₄ είναι οι παράμετροι που σχετίζονται με τις ανεξάρτητες μεταβλητές και εκφράζουν ποσοτικά τη σχέση που υπάρχει με την εξαρτημένη μεταβλητή.

Αναλυτικότερα το μοντέλο παλινδρόμησης που θα εκτιμήσουμε είναι:

$$\begin{aligned} \text{Ανίχνευση και πρόληψη απατών} = & b_0 + b_1 * \text{Επάρκεια τμήματος εσωτερικού ελέγχου} + \\ & b_2 * \text{Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου} + b_3 * \text{Συνεισφορά εσωτερικού ελέγχου} + \\ & b_4 * \text{Ευθύνες και καθήκοντα εσωτερικών ελεγκτών} \end{aligned}$$

Έπειτα ο πίνακας ANOVA ελέγχει εάν το μοντέλο πολλαπλής παλινδρόμησης είναι στατιστικά σημαντικό.

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	38,360	4	9,590	218,522	,000 ^a
	Residual	3,467	79	,044		
	Total	41,827	83			

a. Predictors: (Constant), V_5, V_3, V_4, V_2

b. Dependent Variable: V_1

Πίνακας 30: Πίνακας Anova

Από τον παραπάνω πίνακα Anova εξάγεται το συμπέρασμα ότι το μοντέλο είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο σημαντικότητας 5% (αφού Sig = 0.000 < 0,05), δηλαδή η εξαρτημένη μεταβλητή παρουσιάζει γραμμική σχέση με τουλάχιστον μία από τις ανεξάρτητες μεταβλητές.

Στην συνέχεια παρουσιάζεται ο πίνακας Coefficients.

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,437	,387		6,296	,000
	V_2	,587	,070	1,021	8,365	,000
	V_3	-,255	,084	-,218	-3,052	,003
	V_4	,245	,109	,210	2,244	,028
	V_5	-,091	,114	-,090	-,804	,424

a. Dependent Variable: V_1

Πίνακας 31: Πίνακας Coefficients

Από τον παραπάνω πίνακα εξάγεται η εξίσωση παλινδρόμησης του μοντέλου ως εξής:

$$\text{Ανίχνευση και πρόληψη απατών} = 2,437 + 0,587 * \text{Επάρκεια τμήματος εσωτερικού ελέγχου} - 0,255 * \text{Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου} + 0,245 * \text{Συνεισφορά εσωτερικού ελέγχου} - 0,091 * \text{Ευθύνες και καθήκοντα εσωτερικών ελεγκτών}$$

Από τον πίνακα Coefficients προκύπτουν τα παρακάτω αποτελέσματα:

- ✓ Για την πρώτη ανεξάρτητη μεταβλητή <<Επάρκεια τμήματος εσωτερικού ελέγχου>> (V2), sig = p-τιμή = 0.000 < 0.05, οπότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση και έτσι η ανεξάρτητη μεταβλητή επηρεάζει σε στατιστικά σημαντικό βαθμό την εξαρτημένη μεταβλητή <<Ανίχνευση και πρόληψη απατών>> (V1).
- ✓ Για την δεύτερη ανεξάρτητη μεταβλητή <<Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου>> (V3), sig = p-τιμή = 0.003 < 0.05, οπότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση και έτσι η ανεξάρτητη μεταβλητή επηρεάζει σε στατιστικά σημαντικό βαθμό την εξαρτημένη μεταβλητή <<Ανίχνευση και πρόληψη απατών>> (V1).
- ✓ Για την τρίτη ανεξάρτητη μεταβλητή <<Συνεισφορά εσωτερικού ελέγχου>> (V4), sig = p-τιμή = 0.028 < 0.05, οπότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση και έτσι η ανεξάρτητη μεταβλητή επηρεάζει σε στατιστικά σημαντικό βαθμό την εξαρτημένη μεταβλητή <<Ανίχνευση και πρόληψη απατών>> (V1).
- ✓ Για την τέταρτη ανεξάρτητη μεταβλητή <<Ευθύνες και καθήκοντα εσωτερικών ελεγκτών>> (V5), sig = p-τιμή = 0.424 > 0.05, οπότε αποδεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση και έτσι η ανεξάρτητη μεταβλητή δεν επηρεάζει σε στατιστικά σημαντικό βαθμό την εξαρτημένη μεταβλητή <<Ανίχνευση και πρόληψη απατών>> (V1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Πολλές έρευνες έχουν δείξει ότι με το πέρασμα των χρόνων παρατηρείται μια συνεχής αύξηση του όγκου των οικονομικών απατών η οποία αφήνει καταστροφικές επιπτώσεις στις επιχειρηματικές επιδόσεις και ως αποτέλεσμα δημιουργεί σημαντική ανησυχία στις επιχειρήσεις (Dordevic and Dukic, 2015). Αυτό το γεγονός επηρεάζει γενικότερα αρνητικά την οικονομία στο σύνολό της. Έτσι, η ανάπτυξη μηχανισμών για την πρόληψη και την ανίχνευση των οικονομικών απατών αποτελεί βασική προτεραιότητα για κάθε σύγχρονη επιχείρηση ούτως ώστε να μπορεί να είναι βιώσιμη.

Η διενέργεια εσωτερικού ελέγχου αποτελεί ένα από τα βασικότερα αν όχι το κυριότερο μηχανισμό εναντίον της οικονομικής απάτης καθώς περιλαμβάνει ελέγχους μέσω των οποίων έχει την δυνατότητα να ανιχνεύσει την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων, την υπεξαίρεση των περιουσιακών στοιχείων και πολλά άλλα είδη απατών που μπορούν να υπάρξουν μέσα σε μια εταιρία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο εσωτερικός έλεγχος να αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι κάθε επιχείρησης διότι συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων της. Έτσι, η παροχή ενός αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένης της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου, αποτελεί πιθανόν τη μεγαλύτερη πρόκληση για μια διοίκηση (Ιονυ, 2018).

Στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας οι έννοιες της <<οικονομικής απάτης>> και του <<εσωτερικού ελέγχου>> αναλύθηκαν εκτενώς έτσι ώστε να διατυπωθεί ένα κοινό πλαίσιο αναφοράς για αυτές.

Τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής σχετικά με την <<Ανίχνευση και πρόληψη απατών>> έδειξαν ότι οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν στην έρευνα <<είναι σε θέση να ανιχνεύσουν την υπεξαίρεση των περιουσιακών στοιχείων τους>> ενώ σε μικρότερο βαθμό <<είναι σε θέση να ανιχνεύσουν απάτες από τους υπαλλήλους τους>>. Σχετικά με την <<Επάρκεια του τμήματος εσωτερικού ελέγχου>> η περιγραφική στατιστική έδειξε ότι στις επιχειρήσεις του δείγματος <<ο

εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από το προσωπικό τους τμήματος του εσωτερικού ελέγχου>> ενώ σε μικρότερο βαθμό <<σε όλα τα τμήματα των επιχειρήσεων υπάρχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου>>.

Όσων αφορά την <<Αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου>> τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής έδειξαν ότι η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου αυξάνεται σημαντικά <<όταν η διοίκηση είναι αποδοτική>> και << όταν υπάρχει πλήρης πρόσβαση στα αρχεία της επιχείρησης>>, δηλαδή είναι όμοια με τα αποτελέσματα των Vanasco (1998), Weizhong και Shourong (1997). Παράλληλα, σε μικρότερο βαθμό αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν <<υπάρχει ανεξαρτησία από την διοίκηση>>, γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με την έρευνα των Zhang et al. (2007). Σχετικά με την <<Συνεισφορά του εσωτερικού ελέγχου>> η περιγραφική στατιστική έδειξε ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει <<στη πρόληψη των οικονομικών απατών>> και <<στην βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης>>, δηλαδή τα αποτελέσματα είναι όμοια με των Omoteso και Obalola (2014), Salameh et al. (2011) και Widilestariningtyas και Karo Karo (2016) ενώ είναι διαφορετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας των Sorunke και Abayomi (2016) . Αντίθετα, σε μικρότερο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει <<στην μείωση των παρατυπιών, σφαλμάτων και των κινδύνων απάτης, γεγονός που είναι αντίθετο με τα αποτελέσματα της έρευνας του Olowolaju (2013). Τέλος, όσων αφορά τις <<Ευθύνες και καθήκοντα των εσωτερικών ελεγκτών>> τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτών είναι <<να υποβάλουν συστάσεις που στοχεύουν την πρόληψη και τον εντοπισμό απατών και σφαλμάτων>> και <<να αξιολογούν την πιθανότητα εμφάνισης απάτης και τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός διαχειρίζεται τον κίνδυνο απάτης>>, δηλαδή είναι όμοια με τα αποτελέσματα της έρευνας των Balaciu et al. (2012).

Από την ανάλυση της πολλαπλής παλινδρόμησης βγήκε ως σημαντικό αποτέλεσμα η συσχέτιση σε στατιστικά σημαντικό βαθμό της <<Ανίχνευσης και πρόληψης απατών>> (εξαρτημένη μεταβλητή) με την <<Επάρκεια τμήματος εσωτερικού ελέγχου>>, την <<Αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου>> και την <<Συνεισφορά του εσωτερικού ελέγχου>>. Αντίθετα δεν υπάρχει συσχέτιση σε

στατιστικά σημαντικό βαθμό της <<Ανίχνευσης και πρόληψης απατών>> με τις <<Ευθύνες και καθήκοντα των εσωτερικών ελεγκτών>>.

Κατά την διάρκεια της αξιολόγησης των παραπάνω αποτελεσμάτων, η παρούσα διπλωματική εργασία είχε κάποιους βασικούς περιορισμούς οι οποίοι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη. Ο βασικότερος περιορισμός είναι το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για να πραγματοποιηθεί η παρούσα εμπειρική έρευνα αφού υπάρχει ο κίνδυνος της μεροληψίας. Όμως οι περισσότερες εμπειρικές έρευνες χρησιμοποιούν το ερωτηματολόγιο καθώς θεωρείται μία από τις πιο αξιόπιστες μεθόδους διενέργειας ερευνών.

Με βάση όλα τα παραπάνω προτείνεται η μελλοντική διεξαγωγή εμπειρικών ερευνών που θα χρησιμοποιήσουν περισσότερο εξειδικευμένες στατιστικές μεθόδους ανάλυσης έτσι ώστε τα ευρήματα να είναι πολύ πιο αξιόπιστα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

ACFE (2014) “Report to the Nations on Occupational Fraud and Abuse”, Association of Certified Fraud Examiners.

Balaciu, D. E., Bogdan, V., Feleaga L. and Popa A. L. (2014) “Colorful approach regarding creative accounting. An introspective study based on the association technique”, *Accounting and Management Information Systems*, 13(4), pp. 643-664

Boulescu, M. (2003) *The Financial Audit. National Normative Remarks*, Ed. Economică, Bucharest.

Button, M., Blackburn, D., Lewis, C. and Shepherd, D. (2015) “Uncovering the hidden cost of staff fraud: an assessment of 45 cases in the UK”, *Journal of Financial Crime*, 22(2), pp. 170–183.

Coram, P., Ferguson, C. and Moroney, R. (2008) “Internal Audit, alternative internal audit structures and the level of misappropriation of assets fraud”, *Accounting and finance*, 48, pp. 543-559

Croall, H. (2007) “Victims of white collar and corporate crime”, *Victims, Crime and Society*, pp. 78-108.

Dordevic, M. and Dukic, T. (2015) “Contribution of internal audit in the fight against fraud”, *Economics and Organization*, 12, No. 4, pp. 297-309.

Drogalas, G., Karagiorgos, T. and Arampatzis, K. (2015) “Factors associated with Internal Audit Effectiveness: Evidence from Greece”, *Journal of Accounting and Taxation*, 7(7), pp. 113-122.

Drogalas, G., Parzaskis, M., Anagnostopoulou, E. and Papachristou, A. (2017) “The effect of internal audit effectiveness, auditor responsibility and training in fraud detection”, *Accounting and Management Information Systems*, 16, pp. 434-454.

Drogalas, G. and Siopi, S. (2017) “Risk Management and internal audit. Evidence from Greece”, *Risk Governance and Control: Financial Markets & Institutions*, 7(3), pp. 104-110

El-Sayed Ebaid, I. (2011) “Internal audit function: an exploratory study from Egyptian listed firms”, *International Journal of Law and Management*, 53(2), pp. 108-128.

Gaganis, C. and Zopounidis, K. (2008) *Recognition of Counterfeit Accounts*, Kleidarithmos Publications, Athens.

Glover, H. D. and Aono, J. Y. (1995) “Changing the model for prevention and detection of fraud”, *Managerial Auditing Journal*, 10(5), pp. 3-9.

Hall, J. A. (2007), *Accounting Information Systems*, Fifth Edition, Thomson South-Western College Publishing, Cincinnati.

IIA (2013) “Internal Auditing Standards”, The Institute of Internal Auditors.

Iovu, C. (2018) “The role and key objectives of the company’s internal audit process”, *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 4(3), pp. 19-44.

Lendez, A. and Korevec, J. (1999) “How to prevent and detect financial statement fraud”, *The Journal of Corporate Accounting and Finance*, pp. 47-54.

Munteanu, V., Zuca, M., Zuca, S. (2010) *Internal Audit in Public Companies and Institutions: Concepts, Methodology, Regulations, Case Studies*, Wolters Kluwer, Bucharest.

Nicolescu, C. (2007) *Money Laundering – Some Remarks in an Atypical World*, Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu.

Olowolaju, M. (2013) “Effect of internal audit on prevention of frauds, errors and irregularities in corporate organization”, *Research Journal of Finance and Accounting*, 4, No. 19.

Omoteso, K. and Obalola, M. (2014) “The role of auditing in the management of corporate fraud”, *Ethics, Governance and Corporate Crime: Challenges and Consequences*, 6, pp. 129-151.

Ozkul, F. and Pamukcu, A. (2012) "Fraud detection and Forensic Accounting", *Emerging Fraud. Fraud Cases from Emerging Economies*, 26, pp. 19-41.

Petrascu, D. and Tieanu, A. (2014) "The role of internal audit in fraud prevention and detection", *Procedia Economics and Finance*, 16, pp. 489-497.

Rezaee, Z. (2005) "Causes, consequences and deterrence of financial statement fraud", *Critical Perspectives on Accounting*, 16(3), pp. 277-298.

Salameh, R., Ghazi, A., Marwan, A. and Ahmad, A. (2011) "Alternative Internal Audit Structures and Perceived Effectiveness of Internal Audit in Fraud Prevention: Evidence from Jordanian Banking Industry", *Canadian Social Science*, 7, No. 3, pp. 40-50.

Savcuk, O., (2007) "Internal Audit Efficiency Evaluation Principles", *Journal of Business Economics and Management*, 6(4), pp. 275-284.

Sorunke and Abayomi, O. (2016) "Internal Audit and Fraud Control in Public Institutions in Nigeria: A Survey of Local Government Councils in Osun State", *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 6, No. 2.

Spathis, C. (2002) "Detecting false financial statements using published data: some evidence from Greece", *Managerial Auditing Journal*, 17, pp. 179-191.

The Institute of Internal Auditors (2004) "Internal Audit: New Governance Rules require Internal Audit, Tone at the Top", The Institute of Internal Auditors, Issue 21, Altamonte Springs, Florida.

The International Auditing Standards Board (2009) "The Auditor's responsibilities relating to fraud in an audit of financial statements", International Standard on Auditing.

Vanasco, R. (1998) "Fraud auditing", *Managerial Auditing Journal*, 13(1), pp. 4-71.

Weizhong, C. and Shourong, S. (1997) "Unification of Independence, Authoritativeness and Efficiency-Organizational Form of Internal Audit", *Managerial Auditing Journal*, 12, No. 4.5, pp. 196-199.

Widilestariningtyas, O. and Sempana Karo Karo, R. (2016) “The influence of internal audit and internal control on fraud prevention in Bandung regency government”, *Journal of Administrative and Business Studies*, 2(3), pp. 143-150.

Zhang, Y., Zhou, J. and Zhou, N. (2007) “Audit committee quality, auditor independence and internal control weaknesses”, *J. Account. Pub. Policy*, 26(3), pp. 300-327

Ελληνική Βιβλιογραφία

Δρογαλάς, Γ., Σουμπενιώτης, Δ. και Φωτιάδης, Θ. (2005) *Εννοιολογικό πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου: θεωρητική προσέγγιση και πραγματική μελέτη περίπτωσης*, Διοικητική Ενημέρωση, σελ. 52-65.

Μαργέτης, Γ. (2018) *Στρατηγικές πρόληψης κατά της απάτης στους χώρους των επιχειρήσεων*, διαθέσιμο στο: www.financialforensics.eu.

Παπαστάθης, Π. (2003) *Ο Σύγχρονος Εσωτερικός Έλεγχος στις Επιχειρήσεις – Οργανισμούς και η Πρακτική Εφαρμογή του*, Αθήνα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη
Φορολογική & Χρηματοοικονομική Διοίκηση
Στρατηγικών Αποφάσεων

Εμπιστευτικό Ερωτηματολόγιο στα πλαίσια της έρευνας:

<< Ο ρόλος και η ευθύνη του εσωτερικού ελέγχου στην πρόληψη και ανίχνευση οικονομικών αματιών – Η περίπτωση των ελληνικών επιχειρήσεων >>

ΜΕΡΟΣ Α: Δημογραφικά στοιχεία ερωτηθέντων

1. Σε ποια κατηγορία ανήκει η βασική δραστηριότητα της οντότητας;
 Εμπορική Βιομηχανική Υπηρεσιών Μικτή Άλλο
2. Θέση ευθύνης:
 Διεύθυνση Λογιστής Εσωτερικός ελεγκτής
 Εξωτερικός ελεγκτής
3. Εκπαίδευση:
 Δευτεροβάθμια Τριτοβάθμια Κάτοχος μεταπτυχιακού
 Κάτοχος διδακτορικού

ΜΕΡΟΣ Β: Ανίχνευση και πρόληψη αματιών

Σε ποιο βαθμό:	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
4. Η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει απάτες από τους υπαλλήλους της					
5. Η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων					

6. Η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την λανθασμένη αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της					
7. Η επιχείρηση είναι σε θέση να ανιχνεύσει την υπεξαίρεση των περιουσιακών στοιχείων της					
8. Η επιχείρηση είναι σε θέση να προλαμβάνει τις οικονομικές απάτες					

<u>ΜΕΡΟΣ Γ: Επάρκεια τμήματος εσωτερικού ελέγχου</u>					
Σε ποιο βαθμό:	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
9. Σε όλα τα τμήματα της επιχείρησης υπάρχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου					
10. Το προσωπικό του τμήματος του εσωτερικού ελέγχου είναι επαρκές					
11. Ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από το προσωπικό του τμήματος εσωτερικού ελέγχου					
<u>ΜΕΡΟΣ Δ: Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου</u>					
Σε ποιο βαθμό:	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
12. Αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει πλήρης πρόσβαση στα αρχεία της επιχείρησης					
13. Αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν υπάρχει ανεξαρτησία από την διοίκηση					
14. Αυξάνεται η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όταν η διοίκηση είναι αποδοτική					
<u>ΜΕΡΟΣ Ε: Συνεισφορά εσωτερικού ελέγχου</u>					
Σε ποιο βαθμό:	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
15. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην βελτίωση της λειτουργίας της επιχείρησης					

16. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην πρόληψη των οικονομικών αματιών					
17. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην ανίχνευση οικονομικών αματιών					
18. Ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλει στην μείωση των σφαλμάτων, παρατυπιών και των κινδύνων απάτης					
<u>ΜΕΡΟΣ ΣΤ: Ευθύνες και καθήκοντα εσωτερικών ελεγκτιών</u>					
Σε ποιο βαθμό:	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
19. Ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτιών είναι να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου					
20. Ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτιών είναι να υποβάλλουν συστάσεις που στοχεύουν την πρόληψη και τον εντοπισμό αματιών και σφαλμάτων					
21. Ευθύνη των εσωτερικών ελεγκτιών είναι να αξιολογούν την πιθανότητα εμφάνισης απάτης και τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός διαχειρίζεται τον κίνδυνο απάτης					